

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (RP 64/2025 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 47/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Inkalotta Nuotio-Osazee, arbets- och näringsministeriet
- regeringssekreterare Timo-Jaakko Uotila, arbets- och näringsministeriet
- ledande sakkunnig Jyrki Orpana, arbets- och näringsministeriet
- budgetråd Niko Ijäs, finansministeriet
- finansråd, enhetschef Sakari Lehtiö, finansministeriet
- budgetråd Armi Liinamaa, finansministeriet
- byråchef Berndt Hertsberg, Finansinspektionen
- verkställande direktör Juuso Heinilä, Finnvera Abp
- förvaltningsdirektör Risto Huopaniemi, Finnvera Abp
- verkställande direktör Lasse Vuola, Fundu Oy
- direktör Petri Vuorio, Finlands näringsliv rf
- direktör, chefekonom Veli-Matti Mattila, Finanssiala ry
- direktör, näringspolitiska frågor Anu Kärkkäinen, Byggnadsindustrin RT rf
- Director, Financial Services Tuomas Haapakoski, Wärtsilä Oyj Abp, företrädare Teknologiindustrin rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Statens revisionsverk
- statsrådets kansli
- utrikesministeriet

Betänkande EkUB 23/2025 rd

- justitieministeriet
- miljöministeriet
- Statskontoret
- Konkurrens- och konsumentverket
- Meriteollisuus ry
- Business Finland Oy
- Näringslivets Delegation EVA rf
- Livsmedelsindustriförbundet rf
- Mikro- och ensamföretagare rf
- Pääomasijoittajat ry
- Företagarna i Finland rf
- politices doktor Vesa Vihriälä.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att det stiftas en ny lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den. Samtidigt föreslås det att följande lagar upphävs: lagen om arrangemang i anslutning till grundandet av statens specialfinansieringsbolag, lagen om statens specialfinansieringsbolag, lagen om statsgarantifonden, lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet, lagen om statliga exportgarantier, lagen om statliga fartygsgarantier, lagen om statsgarantier för tryggande av basråvaruförsörjningen, lagen om statsgarantier för miljövårds- och energiinvesteringar, lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning och lagen om bolaget Finlands Exportkredit Ab. Dessutom föreslås i huvudsak tekniska ändringar i fem lagar, det vill säga inkomstskattelagen, lagen om Finansinspektionen, lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter, lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster. Propositionen grundar sig på de mål i regeringsprogrammet för regeringen Orpo regering som syftar till att stärka Finnvera Abp:s exportfrämjande roll.

Enligt den föreslagna lagen ska Finnvera Abp ha bättre möjligheter än för närvarande att agera effektivt som statens specialfinansieringsbolag och sköta bolagets närings- och industripolitiska uppgift. I lagen ska ingå bestämmelser om bolagets mål, uppgifter, struktur samt i huvuddrag om de finansieringsramar som bolaget har till sitt förfogande med beaktande av statens risktäckningskapacitet. Bestämmelser om bolagets och Finlands Exportkredits verksamhet finns för närvarande i tio olika lagar och nio förordningar. De viktigaste lagarna har ändrats flera gånger sedan de stiftades. Den helhet som styr verksamheten har blivit splittrad. Syftet med totalreformen är att göra regleringen tydligare och samla den i en enda lag utan att verksamhetens grundläggande principer ändras betydligt. Enligt förslaget utövar Finansinspektionen finansiell tillsyn över bolaget.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2026. Kapitlet om finansiell tillsyn ska dock träda i kraft först två år efter att lagen i övrigt har trätt i kraft. Till dess tillämpas den tillsynsbestämmelse som ska upphävas. De bestämmelser om den statsgarantifond som står utanför

Betänkande EkUB 23/2025 rd

statsbudgeten som finns i den lag om statsgarantifonden som upphävs ska överföras till den nya lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund och mål

Syftet med förslaget är att genomföra en totalreform av lagstiftningen om specialfinansieringsbolaget Finnvera Abp (nedan även specialfinansieringsbolaget eller bolaget) och säkerställa att bolaget har bättre möjligheter att bedriva sin verksamhet som statligt specialfinansieringsbolag samt effektivt sköta sina närings- och industripolitiska uppgifter enligt lagen. Syftet med reformen är att förbättra funktionaliteten och effektiviteten hos de finansiella tjänster som Finnvera tillhandahåller samt att säkerställa dess roll som en aktör som stöder exporten och korrigerar marknadsmisslyckanden. Propositionen grundar sig på skrivningen i regeringsprogrammet för regeringen Orpo, enligt vilken en totalreform av Finnvera Abp ska genomföras och Finnveras exportfrämjande roll stärkas.

I propositionen föreslår regeringen att det stiftas en ny lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (lagförslag 1). För närvarande finns bestämmelser om Finnvera Abp:s och dess dotterbolag Finlands Exportkredit Ab:s verksamhet i tio olika lagar och nio förordningar. I propositionen har bolagets uppgifter enligt de olika lagarna sammanställts i den föreslagna nya lagen, och det föreslås att de gällande lagarna upphävs. Dessutom föreslås ändringar i bestämmelserna om finansmarknaden, inkomstskattelagen och lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster.

Den föreslagna nya lagen innehåller bestämmelser om bland annat bolagets syfte, förvaltning och uppgifter, villkor för och beslutsfattande om finansieringsverksamheten, ekonomiska verksamhetsprinciper, statens ansvar och tillsynen över bolaget.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2026. Det föreslås dock att bestämmelserna om finansiell tillsyn i 4 kap. i lagförslag 1 ska träda i kraft två år efter det att de övriga bestämmelserna i lagen har trätt i kraft.

Ekonomiutskottet anser att syftena med propositionen ligger i linje med regeringsprogrammet och är välkomna. Utskottet tillstyrker lagförslagen med följande kommentarer och ändringsförslagen i detaljmotiveringen.

Grundlagsutskottets utlåtande

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 47/2025 rd) bedömt lagförslagets grundlagsenlighet särskilt med avseende på grundlagens 3 § (fördelning av statliga uppgifter och parlamentarism), 82 § (statens upplåning och statliga säkerheter), 87 § (fonder utanför budgeten) och 124 § (överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter). Utskottet påpekar att propositionen helt och hållet saknar en bedömning av propositionen med avseende på 82 § i grundlagen, som gäller statens upplåning och säkerheter som staten ställt, trots att en viktig del av

Betänkande EkUB 23/2025 rd

propositionen rör riksdagens samtycke till beviljande av statsborgen och statsgaranti. I utlåtandet fäster utskottet allvarlig uppmärksamhet vid att de bestämmelser i grundlagen som är centrala för bedömningen av propositionen tydligt bör lyftas fram i propositionerna för att riksdagens rätt att få information ska tillgodoses på behörigt sätt.

Grundlagsutskottet anser att propositionen är anmärkningsvärt svårläst både på grund av regleringens allmänna karaktär och på grund av det svårbegripliga språk som används i propositionen.

Grundlagsutskottet meddelar att lagförslag 1 ska behandlas i den ordning som föreskrivs i 87 § i grundlagen och att lagförslag 1 kan behandlas i den ordning som föreskrivs i 87 § i grundlagen endast om grundlagsutskottets konstitutionella anmärkningar till lagförslagens 6 och 15 § samt definitionen av offentliga förvaltningsuppgifter beaktas på behörigt sätt. Enligt utlåtandet kan lagförslag 2—6 behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Specialfinansieringsbolagets finansieringsfullmakter, en noggrannare indelning av dem och statens ansvar

Enligt grundlagsutskottets utlåtande är 6 § 1 och 2 mom. (finansieringsfullmakter) samt 15 § 1 och 4 mom. (statens ansvar) i lagförslag 1 av betydelse med avseende på 82 och 3 § i grundlagen. Enligt 3 § 1 mom. i grundlagen utövas den lagstiftande makten av riksdagen, som också fattar beslut om statsfinanserna. Enligt 82 § 1 mom. i grundlagen ska statens upplåning vara grundad på riksdagens samtycke, av vilket framgår de nya lånens eller statsskuldens maximibelopp. Enligt 82 § 2 mom. i grundlagen får statsborgen och statsgaranti beviljas med riksdagens samtycke. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att riksdagen i situationer enligt 82 § också kan ge sitt samtycke i form av lag.

Grundlagsutskottet konstaterar att följande ändringar och preciseringar måste göras i 6 § 1 och 2 mom. samt 15 § 1 och 4 mom. i lagförslag 1 för att de ska uppfylla kraven i 82 och 3 § i grundlagen:

Närmare specificering av de förbindelser som omfattas av specialfinansieringsbolagets finansieringsfullmakter (GrUU 47/2025 rd, stycke 16). Enligt första meningen i 6 § 1 mom. i lagförslag 1 får beloppet av bolagets och dess dotterbolags i 5 § avsedda förbindelser uppgå till högst 50 miljarder euro. I 5 § i lagförslaget anges bolagets uppgifter och vad bolaget kan göra för att fullgöra sina uppgifter. Grundlagsutskottet fäster uppmärksamhet vid den öppet formulerade hänvisningen i första meningen i 6 § 1 mom. gällande beloppet av de förbindelser som avses i 5 §. Grundlagsutskottet anser det problematiskt att det av den föreslagna bestämmelsen inte framgår vilka förbindelser som avses i bestämmelsen. Med beaktande av grundlagsutskottets tidigare utlåtandepraxis om tillräcklig specificering av borgens- och garantiförbindelser är den föreslagna bestämmelsen öppen på ett problematiskt sätt.

Grundlagsutskottet anser att ekonomiutskottet måste precisera 6 § 1 mom. så att det entydigt framgår vilka förbindelser det hänvisas till. Ändringen är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Ekonomiutskottet föreslår att 6 § 1 mom. preciseras på så sätt att beloppet av bolagets och dess dotterbolags i 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. avsedda förbindelser får uppgå till högst 50 miljarder euro. De förbindelser som avses i 5 § 1 mom. 1 punkten är krediter, garantier, exportgarantier, borgen och andra exportförbindelser för näringsverksamhet samt borgensbeslut inom ramen för vilka en finansiär eller kreditförsäkrare kan bevilja flera enskilda finansieringar. I 5 § 3 mom. föreskrivs det om Finlands Exportkredit Ab:s exportfinansieringsuppgifter. Bolaget har inga offentliga förvaltningsuppgifter. Ekonomiutskottet föreslår att bolagets uppgifter enligt 5 § 3 mom. inte ska omfatta den uppgift att bevilja och administrera exportgarantier som i grundlagsutskottets tidigare utlåtandepraxis betraktats som en offentlig förvaltningsuppgift och som anvisats statens specialfinansieringsbolag (GrUU 2/2001 rd, s. 1—2).

Närmare fördelning av specialfinansieringsbolagets och dess dotterbolags förbindelser enligt 6 § 1 mom. i lag eller i statsbudgeten (GrUU 47/2025 rd, stycke 14). Grundlagsutskottet noterar i sitt utlåtande att det i 6 § 1 mom. i lagförslag 1 inte föreskrivs om en närmare fördelning av specialfinansieringsbolagets och dess dotterbolags förbindelser enligt 6 § 1 mom. inom ramen för det maximibelopp som föreslås i paragrafen. Enligt 6 § 2 mom. i lagförslaget kan beslut om den närmare indelningen av maximibeloppen för bolagets och dess dotterbolags förbindelser enligt 1 mom. fattas i statsbudgeten.

Grundlagsutskottet noterar att det antingen i lag särskilt måste föreskrivas åtminstone om fullmakten att ställa borgen eller garanti eller så måste riksdagen separat ge sitt samtycke till fullmakten om ställande av borgen eller garanti som en del av ett årligt beslut om statsbudgeten eller en tilläggsbudget. Om samtycket ges som en del av det årliga budgetbeslutet, ska det då i budgetbeslutet fattas närmare beslut om fullmakterna att ställa borgen och garanti inom ramen för den övre gränsen enligt den föreslagna lagen. Som en del av samma beslut bör man ta ställning till om fullmakten kan användas på lika villkor för förbindelser på olika risknivåer eller om man till exempel i fråga om specialrisktagning enligt 10 § i lagförslaget separat bör fastställa en övre gräns för användningen av fullmakten. Ändringen är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut.

Ekonomiutskottet hänvisar till arbets- och näringsministeriets svar den 24 november 2025 och tilläggsutredning den 1 december 2025 och föreslår att bestämmelser om närmare indelning av specialfinansieringsbolagets och dess dotterbolags förbindelser enligt 6 § 1 mom. utfärdas i lag. Ekonomiutskottet föreslår att 6 § 1 mom. preciseras så att fullmakten för inhemsk finansiering av den föreslagna totala fullmakten på 50 miljarder euro uppgår till högst 10 miljarder euro, fullmakten för exportgarantier till högst 40 miljarder euro och fullmakten för andra ansvarsförbindelser för exportfinansiering, inklusive borgen, till högst 40 miljarder euro. Dessutom föreslås det att fullmakterna för exportgarantier och ansvarsförbindelser för annan exportfinansiering inte får uppgå till sammanlagt mer än 40 miljarder euro. Högst 20 miljarder euro av den totala fullmakten på 50 miljarder euro kan vara finansiering som beslutats i förfaranden enligt 10 § (specialrisktagning) och 11 § (beslut om finansiering som ägarbeslut).

Kreditrisken i exportfinansieringen kan täckas antingen med exportgaranti eller med exportkredit. Valet av exportgaranti eller exportkredit som finansiellt instrument beror på om banken eller någon annan privat finansiär deltar i finansieringen av projektet. Beviljandet av exportkredit täcker hela kreditrisken och finansieringen i anslutning till projektet.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Maximibeloppet för och en närmare indelning av de skulder som staten ansvarar för och som specialfinansieringsbolaget tar upp för medelsanskaffning, dvs. statens separata borgensåtaganden för bolagets medelsanskaffning (GrUU 47/2025 rd, stycke 19). Enligt 6 § 1 mom. i lagförslag 1 får beloppet av skulder som bolaget upptagit för medelsanskaffning och som staten svarar för uppgå till högst 20 miljarder euro. I ljuset av motiveringen till lagförslaget tolkar grundlagsutskottet bestämmelsen så att syftet med den är att direkt med stöd av lag föreskriva om statlig proprieborgen på högst 20 miljarder euro för lån som bolaget upptar för sin medelsanskaffning. Grundlagsutskottet tolkar bestämmelsen så att det inte är fråga om statlig upplåning enligt 82 § 1 mom. i grundlagen, utan om statsborgen enligt 82 § 2 mom. i grundlagen.

Grundlagsutskottet noterar att den föreslagna 6 § om bolagets medelsanskaffning måste preciseras så att det i lag eller i statsbudgeten på motsvarande sätt som i fråga om förbindelser enligt 6 § 1 mom. fattas beslut om maximibeloppet av de skulder som bolaget upptar för sin medelsanskaffning och som staten ansvarar för, om det totala beloppet för fullmakten i paragrafen och vid behov om indelningen av den enligt maximibeloppen för de metoder för medelsanskaffning som är förenade med olika risker. Dessutom måste bestämmelsen förtydligas så att förbindelsens rättsliga karaktär entydigt framgår. Ändringarna är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut.

I propositionen ingår en bestämmelse om maximibeloppet av lån för specialfinansieringsbolagets medelsanskaffning i 6 § 1 mom. Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelser om finansieringsfullmakter för bolagets medelsanskaffning ska ingå i 6 § 2 mom. för tydlighetens skull.

Dessutom lyfter ekonomiutskottet fram grundlagsutskottets tolkning att det inte är fråga om statlig upplåning enligt 82 § 1 mom. i grundlagen, utan om statsborgen enligt 82 § 2 mom. i grundlagen. Utskottet föreslår därför att 6 § 2 mom. ändras så att det för bolagets medelsanskaffning enligt 5 § 2 mom. 1 punkten föreskrivs om det sammanlagda kapitalbeloppet av statens separata borgensförbindelser och inte om kapitalbeloppet av de skulder som bolaget tar upp för medelsanskaffningen och som staten svarar för. Bolaget ansöker om särskilda statliga borgensförbindelser för sin medelsanskaffning när det lagstadgade ansvaret behöver kompletteras med borgensförbindelser. Utskottet anser att den föreslagna ändringen bättre beskriver bolagets medelsanskaffningsuppgift och statens ansvar i anslutning till den.

Ekonomiutskottet hänvisar till arbets- och näringsministeriets svar den 24 november 2025 och föreslår att det på motsvarande sätt som i fråga om de förbindelser som avses i 6 § 1 mom. utöver maximibeloppet av specialfinansieringsbolagets separata borgensförbindelser för medelsanskaffning föreskrivs om beloppet av och indelningen av fullmakten i paragrafen enligt maximibeloppen för de finansieringssätt som medför olika risker. Utskottet föreslår att bestämmelsen om specialfinansieringsbolagets medelsanskaffning i 6 § kompletteras så att det framgår hur fullmakten för medelsanskaffning fördelas på långfristiga och kortfristiga skulder så att kapitalbeloppet av kortfristiga skulder får uppgå till högst 3 miljarder euro av 20 miljarder euro. Dessutom föreslår utskottet att bestämmelsen kompletteras med att bolaget får ha räntor som räknas på kapitalet av den skuld som staten svarar för och, som skydd mot risker, ett behövligt antal ränteväxlings- och valutaväxlingsavtal som anknyter till skulderna och andra motsvarande skyddsarrangemang.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Finansieringsfullmakter för specialfinansieringsbolaget och statens ansvar enligt 6 § 1 mom. i lagförslag 1 (GrUU 47/2025 rd, stycke 9). I sitt utlåtande noterar grundlagsutskottet att det av första meningen i 6 § i lagförslag 1 endast framgår upp till vilket belopp bolaget har fullmakt att godkänna förbindelser som avses i 5 §. Statens ansvar för dessa i den första meningen i 6 § 1 mom. avsedda förbindelser framgår däremot inte av lagförslaget. Grundlagsutskottet menar att förhållandet mellan första meningen i 6 § 1 mom. och 15 § 1 mom. måste bedömas i fråga om kopplingen mellan bolagets behörighet som gäller förbindelser och statens ansvar. Bestämmelsen i 15 § 1 mom. gäller maximibeloppet av bolagets förbindelser, men det framgår inte vilket ansvar staten har för bolagets förbindelser. Eftersom det i den första meningen i 6 § 1 mom. och i 15 § 1 mom. i konstitutionellt hänseende är fråga om statens borgens- eller garantiansvar, bör beloppet av statens ansvar framgå noggrannare av regleringen än vad som föreslagits.

Grundlagsutskottet anser att ekonomiutskottet måste ändra regleringen så att förhållandet mellan bolagets fullmakt som gäller förbindelser och statens ansvar entydigt framgår av lagtexten. Det är ett villkor för att lagförslaget ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut.

Ekonomiutskottet hänvisar till arbets- och näringsministeriets svar den 27 november 2025 och föreslår att 15 § 1 mom. kompletteras så att det tydligt konstateras att staten svarar för bolagets förbindelser och skulder för dess medelsanskaffning upp till maximibeloppen i 6 §. På så sätt förtydligas förhållandet mellan 6 § 1 mom. och 15 § 1 mom., och maximibeloppet av statens ansvar framgår tydligt av lagen.

Statlig proprieborgen för bolagets medelsanskaffning som säkerhet för bolagets lån och statens ansvar (GrUU 47/2025 rd, stycke 20). Enligt 15 § 4 mom. i propositionen kan statsrådet ställa proprieborgen utan motsäkerheter som säkerhet för lån och låneprogram som bolaget upptar. Enligt motiveringen är syftet med fullmakten att ställa borgen att komplettera den bestämmelse som föreslås i 15 § 1 mom. om statens ansvar för bolagets skulder, om det ansvar som föreskrivs i lagen behöver kompletteras med en separat borgensförbindelse.

Grundlagsutskottet noterar att det av det föreslagna 15 § 4 mom. inte framgår på författningsnivå vilken den övre gränsen för de i momentet avsedda borgensförbindelserna är. Enligt grundlagsutskottets uppfattning kan man av motiveringen till lagförslaget göra den bedömningen att avsikten med den föreslagna regleringen är att möjliggöra borgen för lån som avses i 6 § 2 mom. (den andra meningen i 6 § 1 mom. i propositionen). Lagförslagets 6 § 2 mom. och 15 § 4 mom. är dock inte direkt kopplade till varandra varken på författningsnivå eller i motiveringstexten. Därför förblir det på ett problematiskt sätt oklart vilken den övre gränsen för statens borgensansvar enligt 15 § 4 mom. är.

Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis ska statens borgens- och garantiansvar framgå entydigt av lagen (GrUU 25/2008 rd, GrUU 14/2011 rd och GrUU 11/2020 rd). Eftersom det i 6 § 2 mom. och i 15 § 4 mom. i konstitutionellt hänseende är fråga om statens borgens- eller garantiansvar, bör beloppet av statens ansvar framgå noggrannare av regleringen än vad som föreslagits.

Grundlagsutskottet anser i utlåtandet att ekonomiutskottet måste ändra regleringen så att förhållandet mellan bolagets fullmakt som gäller förbindelser och statens ansvar entydigt framgår av

Betänkande EkUB 23/2025 rd

lagtexten. Ändringen är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut.

Ekonomiutskottet hänvisar till arbets- och näringsministeriets svar den 27 november 2025 och föreslår att det i 15 § för det första föreskrivs att statsrådet utan motsäkerhet kan ställa proprieborgen som säkerhet för lån och låneprogram som bolaget upptar. Dessutom föreslår utskottet att det på motsvarande sätt som i fråga om de förbindelser som avses i 6 § 1 mom. tydligt konstateras i 15 § att staten svarar för bolagets förbindelser och skulder för dess medelanskaffning upp till maximibeloppen i 6 §. På så sätt förtydligas förhållandet mellan 6 § 2 mom. och 15 § 4 mom. i propositionen, och maximibeloppet av statens ansvar framgår tydligt av lagen. Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelser om statlig proprieborgen för tydlighetens skull ska finnas i 15 § 1 mom. i stället för i 15 § 4 mom.

Statsgarantifonden som en fond utanför statsbudgeten (GrUU 47/2025 rd, stycke 38)

I 15—17§ i lagförslag 1 ingår bestämmelser om statsgarantifonden. Det föreslås att den gällande lagen om statsgarantifonden upphävs. Avsikten är att den nuvarande statsgarantifonden ska fortsätta med sin verksamhet utan avbrott trots ändringarna i lagstiftningen.

Statsgarantifonden är en i 87 § i grundlagen avsedd fond som står utanför statsbudgeten. Enligt paragrafen kan genom lag bestämmas att en statlig fond ska lämnas utanför statsbudgeten, om skötseln av någon bestående statlig uppgift nödvändigtvis kräver det. Enligt förarbetena till grundlagen utgör fonder som står utanför budgeten ett undantag från principen om budgetens fullständighet och de anses inskränka riksdagens budgetmakt. Utgångspunkten bör vara att budgeten ska uppta statens samtliga inkomster och utgifter och att fonder inrättas endast i undantagsfall (RP 1/1998 rd, s. 58/I).

För att ett lagförslag om inrättande av en fond utanför statsbudgeten eller om väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål ska godkännas krävs i riksdagen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna.

I sitt utlåtande ingående går grundlagsutskottet utförligt in på förslagets konsekvenser för statsgarantifondens omfattning och användningsändamål. Grundlagsutskottet anser att förslaget innebär en väsentlig utvidgning av statsgarantifondens omfattning och ändamål på det sätt som avses i 87 § i grundlagen. För godkännande av lagförslag 1 i riksdagen krävs därför kvalificerad majoritet enligt 87 § i grundlagen, alltså minst två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna.

Bestämmelserna om statsgarantifondens beslutande organ (GrUU 47/2025 rd, stycke 39).

Grundlagsutskottet noterar i sitt utlåtande att lagen till skillnad från den gällande regleringen inte längre innehåller några bestämmelser om statsgarantifondens beslutande organ. Enligt den gällande lagen har fonden en direktion och en generalsekreterare. Enligt den föreslagna 16 § i lagförslag 1 svarar arbets- och näringsministeriet för beslutsfattandet om fonden, fondens förvaltning och att fondens ekonomi och verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt. I 17 § föreslås det dessutom att arbets- och näringsministeriet fattar beslut om betalning av fondens medel till specialfinansieringsbolaget.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Grundlagsutskottet anser att de föreslagna bestämmelserna om det organ som svarar för fondens förvaltning och beslutsfattande inte är tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Det bör föreskrivas noggrannare om fondens beslutsfattande än vad som föreslagits också därför att i synnerhet besluten om utbetalning från fonden till bolaget är ekonomiskt betydande. I konstitutionellt hänseende är det enligt grundlagsutskottet motiverat att ekonomiutskottet preciserar bestämmelserna om fondens beslutande organ.

Ekonomiutskottet hänvisar till arbets- och näringsministeriets svar den 24 november 2025 och föreslår att 16 § kompletteras med bestämmelser om statsgarantifondens förvaltning och beslutande organ. Enligt utskottets förslag till 16 § 2 mom. utövas den högsta beslutanderätten i statsgarantifonden av fondens direktion, som svarar för fondens beslutsfattande, förvaltning och för att ekonomin och verksamheten ordnas på behörigt sätt. Direktionen ska bestå av en av arbets- och näringsministeriet utsedd ordförande, en vice ordförande och högst tre andra medlemmar som var och en har en personlig suppleant.

Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelser om direktionens uppgifter finns i 16 § 3 mom. Dessutom föreslår utskottet att paragrafen får ett nytt 4 mom. enligt vilket närmare bestämmelser om fondens beslutsfattande får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Överföring av medel från budgeten till statsgarantifonden (GrUU 47/2025 rd, stycke 40). Enligt 15 § 2 mom. överförs anslag från statsbudgeten till statsgarantifonden i vissa situationer, om de medel som fonderats för bolagets och Finlands Exportkredits exportfinansiering eller statsgarantifondens medel inte räcker till för att täcka ansvaren.

Grundlagsutskottet påpekar att det i den föreslagna bestämmelsen inte blir helt klart hur medlen ska överföras från budgeten till fonden. Enligt 3 § i den gällande lagen om statsgarantifonden får fonden sina medel från ett anslag som anvisas i statsbudgeten för att överföras till fonden. Grundlagsutskottet noterar att det av den föreslagna paragrafen inte exakt framgår att en förutsättning för överföring av anslag till statsgarantifonden ska vara att anslag har reserverats i budgeten för detta ändamål. Av orsaker som beror på 84 § i grundlagen är det motiverat att ekonomiutskottet preciserar regleringen till denna del.

Ekonomiutskottet föreslår att 15 § 2 mom. preciseras så att det tydligt sägs ut att statsgarantifonden får sina medel ur det anslag som i statsbudgeten anvisas för överföring till fonden.

Specialfinansieringsbolagets uppgifter som offentliga förvaltningsuppgifter

Att offentliga förvaltningsuppgifter anförtros ett statsägt aktiebolag har betydelse med avseende på 124 § i grundlagen (se t.ex. GrUU 1/2025 rd, stycke 4). Enligt den bestämmelsen kan offentliga förvaltningsuppgifter endast genom lag eller med stöd av lag anförtros andra än myndigheter, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och om det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Begreppet offentliga förvaltningsuppgifter används i 124 § i grundlagen i en relativt vidsträckt bemärkelse, så att det omfattar uppgifter som exempelvis hänför sig till verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner (RP 1/1998 rd, s. 179).

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Grundlagsutskottet har tidigare med avseende på 124 § i grundlagen granskat bland annat den uppgift att bevilja och administrera exportgarantier som anvisats statens specialfinansieringsbolag. Beviljandet av statliga exportgarantier är enligt utskottet trots sina starka privaträttsliga särdrag en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen (GrUU 2/2001 rd, s. 2). Grundlagsutskottet anser att beviljandet av statliga exportgarantier fortfarande i enlighet med grundlagsutskottets tidigare bedömning bör betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift och att det bör föreskrivas om saken på behörigt sätt.

I lagförslaget används till skillnad från den gällande regleringen inte begreppet exportgaranti på författningsnivå, utan endast begreppet exportfinansiering. Grundlagsutskottet konstaterar att förhållandet mellan exportgarantiuppdraget och exportfinansieringen förblir oklart i propositionsmotiven.

Den föreslagna bestämmelsen i 5 § 1 mom. 2 punkten innebär enligt propositionsmotiven att bolaget också agerar som Finlands exportgarantiinstitut. Eftersom det samtidigt föreslås att lagen om exportgaranti upphävs är det dock inte helt klart vilken bestämmelse på lagnivå de exportgarantiuppgifter för Finlands i 5 § 1 mom. 2 punkten avsedda exportfinansieringsinstitut som betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter grundar sig på och på vilka grunder de ska skötas.

Regleringen måste i fråga om exportgarantiuppgifter preciseras av orsaker som beror på 124 § i grundlagen, menar grundlagsutskottet. Närmare bestämmelser på lagnivå om hur exportgaranti-verksamheten ska ordnas och skötas, motsvarande de gällande bestämmelserna på lagnivå, är motiverade också av den orsaken att exportgarantierna medför sådant finansieringsansvar för staten som är av synnerligen stor betydelse för statsfinanserna.

Det är enligt grundlagsutskottet nödvändigt att precisera regleringen så att de grundläggande bestämmelserna om skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter på tillbörligt sätt framgår på författningsnivå. Bestämmelserna kan enligt utskottets tidigare utlåtandepraxis åtminstone anses vara de grundläggande bestämmelserna om ordnande och skötsel av exportgarantiuppgifter. Ändringen är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut. (GrUU 47/2025 rd, stycke 51.)

Ekonomiutskottet hänvisar till arbets- och näringsministeriets svar den 24 och 27 november 2025 och föreslår att regleringen preciseras i fråga om offentliga förvaltningsuppgifter så att 5 § 1 mom. i lagförslag 1 om bolagets uppgifter kompletteras med en bestämmelse om att bolaget har till uppgift att bevilja exportgarantier. Dessutom konstateras det i specialmotiven till paragrafen att uppgifter som gäller beviljande och förvaltning av exportgarantier är offentliga förvaltningsuppgifter enligt 124 § i grundlagen.

Ekonomiutskottet föreslår att 7 § 1 mom. om allmänna förutsättningar för beviljande av finansiering kompletteras på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter, med grundläggande bestämmelser om ordnande och skötsel av exportgarantiuppgifter. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 7 § i den gällande exportgarantilagen (422/2001). Dessutom är OECD:s exportkreditavtal bindande för Finland. Avtalet trädde i kraft 2011 och är direkt tillämplig rätt. När exportgaranti prövas och beviljas ska dessutom beaktas också de övriga förutsättningarna för beviljande av finansiering enligt 7 § 1 mom. samt kraven på finländskt intresse enligt 8 §.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Ekonomiutskottet konstaterar vidare att på specialfinansieringsbolagets verksamhet tillämpas de allmänna förvaltningslagar och bestämmelser om tjänsteansvar som blir tillämpliga vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter samt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Möjliga offentliga förvaltningsuppgifter för specialfinansieringsbolagets dotterbolag (GrUU 47/2025 rd, stycke 52). Grundlagsutskottet noterar att specialfinansieringsbolaget och Finlands Exportkredit, som är dess dotterbolag, delvis sköter samma uppgifter enligt propositionen. Bolagets uppgifter kan även i framtiden fördelas mellan moderbolaget och det nuvarande dotterbolaget eller framtida dotterbolag. Arbetsfördelningen fastställs närmare i bolagsordningarna. Det förblir oklart om avsikten är att dotterbolagen ska sköta offentliga förvaltningsuppgifter. Grundlagsutskottet fäster ekonomiutskottets uppmärksamhet vid att om avsikten är att offentliga förvaltningsuppgifter ska anförtros också andra bolag än specialfinansieringsbolaget, bör det föreskrivas om detta på behörigt sätt med beaktande av grundlagsutskottets utlåtandep Praxis om subdelegering.

Ekonomiutskottet hänvisar till arbets- och näringsministeriets svar den 24 november 2025 och konstaterar att specialfinansieringsbolaget för närvarande har ett dotterbolag, Finlands Exportkredit Ab. I sitt svar påpekar arbets- och näringsministeriet att Finlands Exportkredit Ab inte har några offentliga förvaltningsuppgifter. Uppgiften för statens specialfinansieringsbolag att bevilja och administrera exportgarantier har i grundlagsutskottets tidigare utlåtandep Praxis ansetts vara en offentlig förvaltningsuppgift (GrUU 2/2001 rd, s. 1—2) och föreslås nu uttryckligen bli utesluten från Finlands Exportkredit Ab:s uppgifter. Bestämmelser om uppgifterna finns i 5 § 3 mom. i lagförslag 1.

Syftet med Finnveras verksamhet

Finnvera Abp är ett specialfinansieringsbolag som helt och hållet ägs av finska staten. Näringsverksamhet som finansieras av Finnvera ska ske i Finland eller så ska beviljandet av finansiering främja Finlands ekonomiska utveckling. Arbets- och näringsministeriet svarar för ägarstyrningen av bolaget.

Syftet med Finnveras och Finlands Exportkredit Ab:s verksamhet är enligt förslaget att främja exporten, de finländska företagens verksamhet, tillväxt, internationalisering och en hållbar ekonomisk tillväxt i Finland. Verksamheten ska fortfarande ha två fokusområden, dvs. kredit- och borgensverksamhet inom den inhemska finansieringen samt exportfinansiering, som omfattar både kreditgivning och exportgarantier.

Finnvera och Finlands Exportkredit ska sträva efter att utgifterna för deras verksamhet på lång sikt kan täckas med inkomsterna från verksamheten. Kredit- och borgensförluster som föranleds av deras inhemska verksamhet ersätts årligen ur statsbudgeten på basis av statsrådets förbindelser för kredit- och borgensförluster. Förlusterna till följd av exportfinansieringen täcks för sin del i första hand med Finnveras och Finlands Exportkredits fria egna kapital och medel ur statsgarantifonden.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Enligt gällande lagstiftning utesluts grynderentreprenad och skogsbruk från bolagets finansiella tjänster i fråga om byggnadsrörelse samt åkerbruk och boskapsskötsel i fråga om jordbruk. Den föreslagna regleringen är för sin del i princip branschneutral och innehåller inga branschspecifika begränsningar av finansieringen. Ekonomiutskottet anser i likhet med flera sakkunnigyttranden att förslaget till denna del är motiverat.

Till skillnad från den gällande regleringen nämns små och medelstora företag inte särskilt i den föreslagna bestämmelsen om syftet med bolagets verksamhet. I propositionsmotiven betonas dock små och medelstora företags, mikroföretags och tillväxtorienterade företags centrala betydelse med tanke på Finlands ekonomiska tillväxt samt dessa aktörers ställning i centrum för Finnveras finansieringsverksamhet. Dessutom beaktas finansieringen av små och medelstora företag och tillväxtföretag noggrant i bolagets strategi och ägarstyrning, står det i propositionsmotiven.

Ekonomiutskottet hänvisar till sakkunnigyttrandena och konstaterar att särskilt små och medelstora företags och mikroföretags tillgång till finansiering har försvårats under de senaste åren. Med tanke på samhällsekonomin är det dessutom ytterst viktigt att tillgången till finansiering kan tryggas för tillväxtföretag som i betydande grad möjliggör ekonomisk tillväxt i Finland. Utskottet anser att Finnveras verksamhet även i fortsättningen starkt bör riktas till små och medelstora företag och tillväxtföretag. De fortsatta tjänsterna för mikroföretag, små och medelstora företag och tillväxtföretag och utvecklingen av dem bör säkerställas bland annat genom heltäckande konsekvensbedömningar, systematisk uppföljning av verksamheten och genom ägarstyrning av bolaget.

Utskottet noterar också att de regionalpolitiska målen inte längre nämns särskilt i paragrafen om syftet med bolagets verksamhet. I propositionsmotiven konstateras det att kärnan i bolagets verksamhet enligt den föreslagna regleringen är näringspolitiken, vars genomförande betonar varje regions starka sidor och möjligheter, som bolaget fortfarande medfinansierar. På så sätt förverkligas också de region- och kommunpolitiska målen i bolagets verksamhet. Dessutom har företagen ofta svårt att få finansiering för sina investeringar på marknaden just på grund av sitt läge. Utskottet konstaterar att Finnveras näringspolitiska uppgift som komplement till marknadsmisslyckanden är ytterst central i dessa situationer.

Finnveras exportfinansiering

Enligt regeringsprogrammet är ett av de viktigaste syftena med förslaget att stärka Finnveras exportfrämjande verksamhet. Finlands offentliga exportfinansieringssystem bygger på OECD:s exportkreditavtal och EU:s regler om statsstöd. Syftet med Finnveras exportfinansiering är att säkerställa att finländska exportföretag har internationellt likvärdiga förutsättningar att konkurrera om exportleveranser med företag i andra länder. Att säkerställa exportfinansieringen innebär i stort sett att finska exportföretag ska kunna få finansiering för sina exportleveranser baserat på exportkrediter och exportgarantier på samma villkor som de konkurrerande utländska exportföretagen får från exportkreditinstituten i sina hemländer. Ur exportföretagens synvinkel är det också viktigt att systemet fortsätter att fungera samt att beslutsprocessen är smidig och förutsägbar.

Ekonomiutskottet instämmer i den åsikt som framförts i en rad sakkunnigyttranden och konstaterar att förändringarna och oförutsägbarheten i den globala omvärlden, den tilltagande konkur-

Betänkande EkUB 23/2025 rd

rensen om statligt stöd och utmaningarna i anslutning till den internationella handeln ytterligare framhäver betydelsen av en effektivt fungerande och konkurrenskraftig exportfinansiering som kan bidra till ekonomisk tillväxt i Finland. Ekonomiutskottet noterar också att de offentliga exportfinansieringssystemen i Finlands samtliga viktiga konkurrentländer ses som viktiga exportfrämjande instrument. Staterna strävar efter att genom sina finansiella system trygga lika konkurrensvillkor för sina företag på den internationella marknaden. Det medför ytterligare utmaningar för det finländska exportfinansieringssystemets funktion och konkurrenskraft.

Ekonomiutskottet anser i likhet med sakkunnigyttrandena att ett konkurrenskraftigt exportfinansieringssystem är viktigt också med tanke på ett optimalt nyttjande av FoU-satsningarna och en innovationsdriven ekonomisk tillväxt. Med tanke på att nyttiggöra Finlands ökande FoU-satsningar är det viktigt att vi i Finland genom exportfinansiering kan erbjuda finländska exportörer internationellt likvärdiga förutsättningar att konkurrera om exportleveranser.

Ekonomiutskottet hänvisar till sitt tidigare betänkande EkUB 6/2025 rd — RP 23/2025 rd och konstaterar att riskerna i verksamheten ökar av att exportgarantierna koncentreras till några enstaka branscher, vissa kunder inom dessa branscher och till några enstaka länder. Särskilt fartygs- och varvsindustrins andel, omkring 50 procent, av exportgarantierna är stor.

Finnveras inhemska finansieringsverksamhet för att korrigera marknadsmisslyckanden

I Finnveras inhemska finansieringsverksamhet har bolaget till uppgift att erbjuda företag finansiering vid marknadsmisslyckande, det vill säga när företagen inte har möjlighet att få finansiering på den privata marknaden. Finnveras inhemska finansieringsåtgärder berör till stor del små och medelstora företag samt framför allt växande små och medelstora företag, som internationaliseras och som är viktiga för den ekonomiska tillväxten.

I några sakkunnigyttranden till utskottet konstateras det att man i den föreslagna regleringen inte tillräckligt väl har säkerställt att den finansiering som Finnvera erbjuder verkligen kompletterar den privata finansieringen och inte konkurrerar med privata finansieringsaktörer på marknaden. Ekonomiutskottet anser det särskilt viktigt att se till att offentliga aktörer inte utestänger eller begränsar privat kapital från marknaden. Däremot bör man med hjälp av offentlig finansiering kunna använda så mycket privat kapital som möjligt som hävstång för att påskynda tillväxten i Finlands ekonomi och förbättra konkurrenskraften.

Enligt propositionen och arbets- och näringsministeriets svar den 24 november 2025 säkerställs det genom bolagsstyrelsens åtgärder och effektiv ägarstyrning att Finnveras verksamhet begränsas till situationer med marknadsmisslyckande. I förslaget anses Finnveras verksamhet inte åsidosätta privat finansiering heller därför att finansiering typiskt beviljas i samarbete med privata finansiella institut på så sätt att Finnvera går i borgen för krediten. I några sakkunnigyttranden konstateras det att även om det i sig är motiverat att det finns ett bolag som Finnvera för att korrigera marknadsmisslyckanden, kan ansvaret för att definiera och fatta beslut om marknadsmisslyckanden inte överlåtas enbart på bolagets styrelse och ägarstyrning. Ägarstyrningen ingår vanligen inte i bolagets operativa verksamhet, där finansieringsbesluten i allmänhet fattas.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Ekonomiutskottet konstaterar att syftet med Finnveras verksamhet kan uppnås effektivt med tanke på samhällsekonomin endast om verksamheten begränsar sig till att korrigera faktiska marknadsmisslyckanden och flaskhalsar på ett sådant sätt och med sådana medel att verksamheten inte tränger ut privat finansiering från marknaden. Utskottet betonar vikten av kontinuerlig uppföljning av marknadseffekterna av Finnveras verksamhet samt beredskapen att ändra arbetssätten, om bolagets verksamhet snedvrider konkurrensen på marknaden. Utskottet konstaterar att bedömningen av marknadsmisslyckanden i enskilda situationer ska grunda sig på allmänna kriterier som utvecklats för bedömning av marknadsmisslyckanden, såsom bedömningskriterier enligt EU:s regler om statligt stöd som lämpar sig för Finnveras verksamhet.

I några sakkunnigyttranden framförs det också att även om borgen för lån från en bank eller något annat finansiellt institut i fråga om inhemsk finansiering är Finnveras primära finansieringsform, bör man i fortsättningen bereda sig på en mer betydande användning av direkta krediter vid sidan av borgen för att säkerställa finansieringens effektivitet och genomslagskraft. Detta anses vara viktigt särskilt för att säkerställa verksamheten och konkurrensmöjligheterna för finländska företag som växer snabbt och har tillväxtpotential i situationer där finansiering inte kan fås på den privata marknaden. Ekonomiutskottet fäster uppmärksamhet vid det som konstateras i sakkunnigyttrandena, nämligen att andelen direkta krediter som avgjort marknadsmisslyckanden har minskat klart i Finnveras finansiering under de senaste åren.

Finansiell tillsyn

Enligt propositionen ska den finansiella tillsynen över Finnvera överföras från arbets- och näringsministeriet till Finansinspektionen. Utöver de föreslagna bestämmelserna i lagen föreslås det att innehållet i tillsynen preciseras genom förordning av statsrådet.

Ekonomiutskottet anser i likhet med flera sakkunnigyttranden att förslaget är viktigt och välkommet. Den finansiella tillsynen måste stärkas, eftersom Finnveras ansvar och fullmakter har höjts betydligt under de senaste decennierna och också beloppet av statens gällande ekonomiska åtaganden i anslutning till bolagets verksamhet har ökat. Således är bolagets ansvar i förhållande till statsfinansernas storlek och risktäckningskapacitet för närvarande betydligt större än när den gällande lagen och strukturen för tillsynen över bolaget stiftades.

Ett av de viktigaste syftena med Finansinspektionens finansiella tillsyn är att ge den statliga ägaren information om att bolaget kan bedöma riskerna på rätt sätt. Metoderna för finansiell tillsyn enligt förslaget är tillsynsmyndighetens bedömning och tillsyn över beräkningen av uppföljningsnyckeltal. Arbets- och näringsministeriet bör beakta slutsatserna i den bedömning som lämnats in av Finansinspektionen vid planeringen och verkställandet av näringspolitiken och vid styrningen av bolaget. På grund av bolagets statsfinansiellt stora sammantagna ansvar förutsätts det i lagen att tillsynsrapporten lämnas inte bara till det ministerium som ansvarar för ägarstyrningen utan också till finansministeriet.

Det ankommer på arbets- och näringsministeriet i egenskap av ansvarig för ägarstyrningen att ge bolaget anvisningar om risktagning i enlighet med 9 § 2 mom. i lagförslag 1. Finansinspektionen ska således inte övervaka bolagets näringspolitiska uppgifter eller ta ställning till eventuella riskkoncentrationer som beror på näringspolitiska faktorer. Men Finansinspektionen ska bedöma det

Betänkande EkUB 23/2025 rd

anknytande riskhanteringssystemet och kreditprocessen. Dessutom kan tillsynsmyndigheten i sin bedömning framföra synpunkter till exempel på hur bolagets skyldighet till kundkontroll och förutsättningarna enligt penningtvättslagen uppfylls. Ekonomiutskottet anser att det ligger i både Finnveras och statens intresse att tillsynen över bolaget utövas av en oberoende aktör och enligt allmänt godtagna principer för tillsyn över finansieringsorganisationer till den del det är möjligt med beaktande av specialfinansieringsbolagets särdrag. En oberoende och professionell bedömning av bolagets riskhantering stärker också öppenheten och trovärdigheten i statens och bolagets riskhantering på finansmarknaden.

I några sakkunnigyttranden har den föreslagna modellen för finansiell tillsyn ansetts vara ett mycket exceptionellt arrangemang med risker och merkostnader jämfört med aktörer som ansvarar för exportfrämjandet i andra länder. Ekonomiutskottet ser det som viktigt att det ska finnas en tvåårig övergångsperiod för överföringen av den finansiella tillsynen för att tillsynen ska kunna ordnas så kostnadseffektivt som möjligt och fungera bra.

Utkastet till statsrådets förordning om finansiell tillsyn över specialfinansieringsbolaget. Som bilaga till propositionen finns ett utkast till statsrådets förordning om finansiell tillsyn över specialfinansieringsbolaget. Utkastet bygger på bemyndigandena att utfärda förordning i 3, 9, 19, 20 och 21 § i lagförslag 1. Ekonomiutskottet förutsätter att man i det fortsatta arbetet med statsrådets förordning säkerställer att de beredskapsskyldigheter som avses i förordningen ingår i bolagets lagstadgade riskhanteringsskyldighet. Dessutom påpekar utskottet att man i det fortsatta arbetet med förordningen bör beakta de preciseringar av bemyndigandena att utfärda förordning i 3, 19 och 21 § som gjorts under riksdagsbehandlingen samt sloandet av bemyndigandet i 20 § att utfärda förordning.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

Ingressen. Ekonomiutskottet föreslår en ändring i ingressen. Enligt grundlagsutskottets utlåtande krävs det kvalificerad majoritet enligt 87 § i grundlagen för att lagförslag 1 ska kunna godkännas.

2 §. Förvaltning och ledning av bolaget och Finlands Exportkredit. I 1 mom. föreskrivs det om ägarstyrningen av bolaget. Utskottet föreslår att hänvisningen till dotterbolagen och Finlands Exportkredit stryks i 1 mom. Enligt 1 § 3 mom. i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007) tillämpas ägarstyrningslagen inte på dottersammanslutningar (med undantag av bolag som ägs direkt av ett statligt utvecklingsbolag).

Enligt 1 mom. kan bolaget grunda och äga dotterbolag, men de kan inte med stöd av denna lag anförtros offentliga förvaltningsuppgifter. Bestämmelser om Finlands Exportkredit Ab:s uppgifter finns i 5 § 3 mom., som föreslås bli preciserat med att Finlands Exportkredit inte beviljar exportgarantier.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

3 §. Risk- och revisionskommitté och kontrollfunktioner. Det föreslås att ordalydelsen i fråga om bemyndigandet att utfärda förordning enligt 6 mom. preciseras med att närmare bestämmelser om uppgifterna för kommittéerna och de kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om nya uppgifter för bolagets riskkommitté eller revisionskommitté ska inte utfärdas genom förordning.

5 §. Bolagets och Finlands Exportkredits uppgifter. Grundlagsutskottet anser att beviljandet av statliga exportgarantier fortfarande i enlighet med grundlagsutskottets tidigare bedömning (GrUU 2/2001 rd, s. 2) bör betraktas som en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen.

Ekonomiutskottet föreslår att 1 mom. preciseras så att specialfinansieringsbolaget utöver andra exportfinansieringsuppgifter också ska bevilja och administrera exportgarantier. Dessutom föreslås det att 3 mom. preciseras så att specialfinansieringsbolagets dotterbolag Finlands Exportkredit inte beviljar exportgarantier och inte har offentliga förvaltningsuppgifter.

Det är enligt grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 47/2025 rd, stycke 51) nödvändigt att precisera regleringen så att de grundläggande bestämmelserna om skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter på tillbörligt sätt framgår på författningsnivå. Bestämmelserna kan enligt utskottets tidigare utlåtandep Praxis åtminstone anses vara de grundläggande bestämmelserna om ordnande och skötsel av exportgarantiuppgifter. Ändringen är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut. Det föreslås att grundläggande bestämmelser om ordnande och skötsel av exportgarantiuppgifter fogas till 7 § 1 mom. i lagförslaget.

6 §. Finansieringsfullmakter. Grundlagsutskottet anser att ekonomiutskottet måste precisera 6 § 1 mom. så att det entydigt framgår vilka förbindelser det hänvisas till. Ändringen är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut (GrUU 47/2025 rd, stycke 16).

Ekonomiutskottet föreslår att 6 § 1 mom. preciseras på så sätt att beloppet av bolagets och dess dotterbolags i 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. avsedda förbindelser får uppgå till högst 50 miljarder euro. De förbindelser som avses i 5 § 1 mom. 1 punkten är krediter, garantier, exportgarantier, borgen och andra exportförbindelser för näringsverksamhet samt borgensbeslut inom ramen för vilka en finansiär eller kreditförsäkrare kan bevilja flera enskilda finansieringar. I det föreslagna 5 § 3 mom. föreskrivs det å sin sida om Finlands Exportkredit Ab:s exportfinansieringsuppgifter. Ekonomiutskottet föreslår att bolagets uppgifter enligt 5 § 3 mom. inte ska omfatta den uppgift att bevilja och administrera exportgarantier som i grundlagsutskottets tidigare utlåtandep Praxis betraktats som en offentlig förvaltningsuppgift och som anvisats statens specialfinansieringsbolag (GrUU 2/2001 rd, s. 1—2).

Grundlagsutskottet noterar att det antingen i lag särskilt måste föreskrivas åtminstone om fullmakten att ställa borgen eller garanti eller så måste riksdagen separat ge sitt samtycke till fullmakten om ställande av borgen eller garanti som en del av ett årligt beslut om statsbudgeten eller en tilläggsbudget. Om samtycket ges som en del av det årliga budgetbeslutet, ska det då i budgetbeslutet fattas närmare beslut om fullmakterna att ställa borgen och garanti inom ramen för den övre

Betänkande EkUB 23/2025 rd

gränsen enligt den föreslagna lagen. Som en del av samma beslut bör man ta ställning till om fullmakten kan användas på lika villkor för förbindelser på olika risknivåer eller om man till exempel i fråga om specialrisktagning enligt 10 § i lagförslaget separat bör fastställa en övre gräns för användningen av fullmakten. Ändringen är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut. (GrUU 47/2025 rd, stycke 14.)

Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelser om närmare indelning av specialfinansieringsbolagets och dess dotterbolags förbindelser enligt 6 § 1 mom. utfärdas i lag. Ekonomiutskottet föreslår att 6 § 1 mom. preciseras så att fullmakten för inhemsk finansiering av den föreslagna totala fullmakten på 50 miljarder euro uppgår till högst 10 miljarder euro, fullmakten för exportgarantier till högst 40 miljarder euro och fullmakten för andra ansvarsförbindelser för exportfinansiering, inklusive borgen, till högst 40 miljarder euro. Dessutom föreslås det att fullmakterna för exportgarantier och ansvarsförbindelser för annan exportfinansiering inte får uppgå till sammanlagt mer än 40 miljarder euro. Högst 20 miljarder euro av den totala fullmakten på 50 miljarder euro kan vara finansiering som beslutats i förfaranden enligt 10 § (specialrisktagning) och 11 § (beslut om finansiering som ägarbeslut).

Kreditrisken i exportfinansieringen kan täckas antingen med exportgaranti eller med exportkredit. Valet av exportgaranti eller exportkredit som finansiellt instrument beror på om banken eller någon annan privat finansiär deltar i finansieringen av projektet. Beviljandet av exportkredit täcker hela kreditrisken och finansieringen i anslutning till projektet.

Grundlagsutskottet noterar att den föreslagna bestämmelsen om bolagets medelsanskaffning i 6 § måste preciseras så att det i lag eller i statsbudgeten på motsvarande sätt som i fråga om förbindelser enligt 6 § 1 mom. fattas beslut om maximibeloppet av de skulder som bolaget upptar för sin medelsanskaffning och som staten ansvarar för, om det totala beloppet för fullmakten i paragrafen och vid behov om indelningen av den enligt maximibeloppen för de metoder för medelsanskaffning som är förenade med olika risker. Dessutom måste bestämmelsen förtydligas så att förbindelsens rättsliga karaktär entydigt framgår. Ändringarna är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut. (GrUU 47/2025 rd, stycke 19.)

Ekonomiutskottet föreslår att 2 mom. ändras så att det för bolagets medelsanskaffning enligt 5 § 2 mom. 1 punkten föreskrivs om det sammanlagda kapitalbeloppet av statens separata borgensförbindelser och inte om kapitalbeloppet av de skulder som bolaget tar upp för medelsanskaffningen och som staten svarar för. Bolaget ansöker om särskilda statliga borgensförbindelser för sin medelsanskaffning när det lagstadgade ansvaret behöver kompletteras med borgensförbindelser. Utskottet anser att den föreslagna ändringen bättre beskriver bolagets medelsanskaffningsuppgift och statens ansvar i anslutning till den.

Utskottet föreslår att bestämmelsen om specialfinansieringsbolagets medelsanskaffning i 6 § kompletteras så att det framgår hur fullmakten för medelsanskaffning fördelas på långfristiga och kortfristiga skulder så att kapitalbeloppet av kortfristiga skulder får uppgå till högst 3 av 20 miljarder euro. Dessutom föreslår utskottet att bestämmelsen kompletteras med att bolaget får ha räntor som räknas på kapitalet av den skuld som staten svarar för och, som skydd mot risker, ett

Betänkande EkUB 23/2025 rd

behövt antal ränteväxlings- och valutaväxlingsavtal som anknyter till skulderna och andra motsvarande skyddsarrangemang.

Utskottet föreslår att bestämmelsen om bolagets medelsanskaffning, som tidigare ingick i den andra meningen i 6 § 1 mom., flyttas till 2 mom. I 6 § 1 och 2 mom. föreslås bestämmelser om beloppet för och en närmare indelning av bolagets och dess dotterbolags i 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. avsedda förbindelser och statens separata borgensförbindelser för bolagets medelsanskaffning. Ekonomiutskottet föreslår därför att bestämmelsen i 2 mom. om att beslut om närmare fördelning av förbindelserna kan fattas i statsbudgeten stryks.

Utskottet föreslår en teknisk korrigering i 4 mom.

7 §. Allmänna förutsättningar för beviljande av finansiering. Grundlagsutskottet hänvisar i sitt utlåtande (GrUU 47/2025 rd, stycke 51) till sin tidigare utlåtaningspraxis (GrUU 2/2001 rd, s. 1—2) och konstaterar att beviljandet av statliga exportgarantier enligt grundlagsutskottets tidigare bedömning fortfarande bör betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen. Därför är det nödvändigt att precisera regleringen så att de grundläggande bestämmelserna om skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter på tillbörligt sätt framgår på lagnivå. Bestämmelserna kan enligt utskottets tidigare utlåtaningspraxis åtminstone anses vara de grundläggande bestämmelserna om ordnande och skötsel av exportgarantiuppgifter. Ändringen är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut.

Ekonomiutskottet föreslår att 1 mom. om allmänna förutsättningar för beviljande av finansiering kompletteras med grundläggande bestämmelser om ordnande och skötsel av exportgarantiuppgifter. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 7 § i den gällande lagen om statliga exportgarantier (422/2001). Dessutom är OECD:s exportkreditavtal bindande för Finland. Avtalet trädde i kraft 2011 och är direkt tillämplig rätt. När exportgaranti prövas och beviljas ska dessutom beaktas också de övriga förutsättningarna för beviljande av finansiering enligt 7 § 1 mom. samt kraven på finländskt intresse enligt 8 §.

I 2 mom. stryks konstaterandet att bolaget i sin finansieringsverksamhet ska iaktta Europeiska unionens regler om statligt stöd. EU:s regler om statligt stöd blir tillämpliga direkt med stöd av EU-lagstiftningen, så bestämmelsen är onödig.

15 §. Statens ansvar. Eftersom det i 6 § 1 mom. och 15 § 1 mom. i konstitutionellt hänseende är fråga om statens borgens- eller garantiansvar, bör beloppet av statens ansvar enligt grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 47/2025 rd, stycke 9) framgå noggrannare av regleringen än vad som föreslagits. Ekonomiutskottet måste ändra regleringen så att förhållandet mellan bolagets fullmakt som gäller förbindelser och statens ansvar entydigt framgår av lagtexten. Det är ett villkor för att lagförslaget ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut. I sitt utlåtande (GrUU 47/2025 rd, stycke 20) noterar grundlagsutskottet dessutom att med beaktande av att det i 2 mom. (andra meningen i 1 mom. i den ursprungliga propositionen) och sammantaget i 15 § i konstitutionellt hänseende är fråga om statens borgens- eller garantiansvar, bör beloppet av statens ansvar framgå noggrannare av regleringen än vad som föreslagits. Ekonomiutskottet måste ändra regleringen så att förhållandet mellan bolagets fullmakt som gäller för-

Betänkande EkUB 23/2025 rd

bindelser och statens ansvar entydigt framgår av lagtexten. Det är ett villkor för att lagförslaget ska kunna behandlas i den ordning som framgår av utskottets förslag till beslut. Utskottet föreslår att 1 mom. kompletteras med en bestämmelse om att staten svarar för bolagets förbindelser och skulder för medelsanskaffning upp till maximibeloppen i 6 §.

I 2 mom. föreskrivs det om vissa situationer där anslag överförs från statsbudgeten till statsgarantifonden för det ändamålet. Grundlagsutskottet noterar att det av den föreslagna paragrafen inte exakt framgår att en förutsättning för överföring av anslag till statsgarantifonden ska vara att sådana anslag har reserverats i statsbudgeten för detta ändamål (GrUU 47/2025 rd, stycke 40). Av orsaker som beror på 84 § i grundlagen är det motiverat att ekonomiutskottet preciserar regleringen till denna del. Ekonomiutskottet föreslår att 15 § 2 mom. preciseras så att det tydligt sägs ut att fonden får sina medel ur det anslag som i statsbudgeten anvisas för överföring till fonden.

Dessutom föreslår ekonomiutskottet att 4 mom. i propositionen blir andra meningen i 1 mom. och att 4 mom. utgår.

16 §. Statsgarantifonden. I konstitutionellt hänseende är det enligt grundlagsutskottet (GrUU 47/2025 rd, stycke 39) motiverat att ekonomiutskottet preciserar bestämmelserna om fondens beslutande organ. Ekonomiutskottet föreslår att paragrafen kompletteras med bestämmelser om statsgarantifondens förvaltning och beslutsfattande. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak bestämmelserna i gällande lag. Bestämmelserna om direktionens uppgifter har dock uppdaterats så att de motsvarar den föreslagna regleringen om statsgarantifonden, och direktionens sammansättning är mindre än tidigare.

Utskottet föreslår att paragrafrubriken ändras så att den gäller fondens syfte och förvaltning.

Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att det föreskriver om fondens syfte men också att statsgarantifonden är en fond som lyder under arbets- och näringsministeriet och står utanför statsbudgeten.

Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 2 mom. om fondens direktion. Direktionen är fondens beslutande organ, som också svarar för fondens förvaltning samt för att ekonomin och verksamheten ordnas på behörigt sätt. Direktionen har en ordförande, en vice ordförande och utöver dessa högst tre andra medlemmar, som var och en har en personlig suppleant. Direktionens ordförande och generalsekreterare är från arbets- och näringsministeriet. Andra direktionsmedlemmar kan utnämnas till exempel från finansministeriet eller Statskontoret. Enligt 2 mom. utnämner arbets- och näringsministeriet direktionens ordförande, vice ordförande samt övriga medlemmar och suppleanter för en mandatperiod som omfattar tre år åt gången. Arbets- och näringsministeriet kan också befria direktionen eller dess ordförande, vice ordförande, övriga medlemmar eller suppleanter från deras uppdrag.

Utskottet föreslår att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. med bestämmelser om direktionens uppgifter. Direktionens viktigaste uppgifter är att besluta om de avgifter och arvoden som ska betalas ur fonden till bolaget, att göra framställning till bolagsstämman om de medel som ska överföras till fonden och att göra framställning om fondens budget samt att godkänna och underteckna

Betänkande EkUB 23/2025 rd

na fondens bokslut. Uppgifterna motsvarar i stor utsträckning direktionens nuvarande uppgifter, om vilka det föreskrivs i förordningen om statsgarantifonden (957/1998).

Utskottet föreslår att ett nytt 4 mom. fogas till paragrafen. Enligt det har fonden en generalsekreterare som bereder och föredrar de ärenden som direktionen ska avgöra, verkställer direktionens avgöranden samt sköter andra uppgifter som i arbetsordningen anförtros generalsekreteraren.

På grund av de tillägg som utskottet föreslår blir 2 mom. i propositionen i stället 5 mom. Det föreslås att bestämmelsen kompletteras så att arbets- och näringsministeriet på framställning av direktionen fastställer en arbetsordning för direktionen. Direktionen svarar för fondens beslutsfattande och förvaltning och för att ekonomin och verksamheten ordnas på behörigt sätt.

Utskottet föreslår att paragrafens 3 mom. blir 6 mom. Det föreslås att 6 mom. ändras så att den bedömning som avses i momentet ska lämnas till arbets- och näringsministeriet men också till direktionen.

Det föreslås att ett nytt 7 mom. fogas till paragrafen. Enligt det får närmare bestämmelser om fondens beslutsfattande och förvaltning samt organiseringen av ekonomin och verksamheten utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet. I förordningen föreskrivs det bland annat om direktionens beslutsförmåga och det röstningsförfarande som ska användas vid beslutsfattandet.

17 §. Statsgarantifondens medel samt fondavgifter och fondlån. Det föreslås att 2, 3 och 4 mom. ändras så att de motsvarar befogenheterna enligt 16 §. Enligt 16 § 3 mom. beslutar fondens direktion om de avgifter som av statsgarantifondens medel ska betalas till bolaget samt om beviljande av lån till bolaget och om lånevillkoren.

18 §. Statsgarantifondens bokföring, bokslut och revisorer. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det motsvarar befogenheterna enligt 16 §. Enligt 16 § 3 mom. ankommer godkännandet och undertecknandet av statsgarantifondens bokslut på fondens direktion.

19 §. Finansiell tillsyn. Enligt 4 mom. beaktar Finansinspektionen i sin tillsynsbedömning de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som tillämpas på den finansiella tillsynen över bolaget.

Utskottet föreslår en precisering av ordalydelsen i 4 mom. om bemyndigande att utfärda förordning. Specialfinansieringsbolagets verksamhet enligt den föreslagna regleringen avviker från kreditinstitutens verksamhet på grund av dess näringspolitiska uppgifter, och alla anvisningar och föreskrifter från Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten lämpar sig inte för tillsynen över specialfinansieringsbolaget. Det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning behövs för att skillnaderna i den finansiella tillsynen över specialfinansieringsbolaget jämfört med kreditinstituten ska kunna beaktas på behörigt sätt i den finansiella tillsynen.

20 §. Tillsynsmyndighetens bedömning som görs av Finansinspektionen. Enligt det föreslagna 1 mom. ska Finansinspektionen upprätta och till bolaget, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet lämna tillsynsmyndighetens bedömning av hur bolagets verksamhet upp-

Betänkande EkUB 23/2025 rd

fyller målen för förvaltnings-, styrnings och riskhanteringssystemen enligt 9 § 2 mom. och av om bolagets ledning och kontrollfunktioner är förenliga med 2 § 2 och 3 mom. och 3 §.

Utskottet föreslår att ordalydelsen i 1 mom. preciseras. Dessutom föreslår utskottet att 6 mom. stryks, eftersom bemyndigandet att utfärda förordning överlappar de bemyndiganden att utfärda förordning som föreslås i 3 och 9 §.

21 §. Rapportering av avvikelser i uppföljningsnyckeltal och tillsyn över beräkningen av dem. Uppföljningsnyckeltalen används för att följa bolagets riskposition och de beskriver bolagets viktigaste risker för att tillsynsmyndigheten ska få en uppdaterad och heltäckande lägesbild under alla förhållanden. Tillsynsmyndigheten verifierar och gör en bedömning för statsrådet (arbets- och näringsministeriet och finansministeriet) och bolaget om att Finnvera har ett tillräckligt och tillförlitligt förvaltnings- och styrningssystem samt riskhantering med beaktande av omfattningen och mångfalden i bolagets verksamhet.

Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelsen om bemyndigande att utfärda förordning i 4 mom. preciseras så att närmare bestämmelser om de uppföljningsnyckeltal som ska användas för uppföljningen av bolagets riskposition får utfärdas genom förordning. Uppföljningsnyckeltalen används för att följa bolagets riskposition och de beskriver bolagets viktigaste risker för att tillsynsmyndigheten ska få en uppdaterad och heltäckande lägesbild under alla förhållanden. Närmare bestämmelser om uppföljningsnyckeltalen för uppföljningen av exempelvis kreditrisk, ränterisk och likviditet får utfärdas genom en statsrådsförordning om finansiell tillsyn. Uppföljningsnyckeltalen används inte för uppföljning av riskhanteringen i hela verksamheten i bolaget, eftersom Finansinspektionens tillsynsroll är begränsad.

23 §. Tjänsteansvar och behörighetsvillkor. Ekonomiutskottet föreslår att paragrafrubriken ändras som följer: Allmänna förvaltningslagar och tjänsteansvar.

Ekonomiutskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 1 mom. enligt vilket de allmänna förvaltningslagarna ska iakttas i de uppgifter som avses i 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. Utskottet föreslår också att 1 mom. i propositionen blir 2 mom. och att paragrafhänvisningarna i 2 mom. preciseras. Dessutom föreslår ekonomiutskottet att 2 mom. i propositionen blir 3 mom. och att 3 mom. preciseras.

24 §. Kundkontroll. Utskottet föreslår tekniska korrigeringar i paragrafen.

25 §. Offentlighet och tystnadsplikt. Det föreslås att 1 mom. preciseras så att lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpas på bolagets verksamhet när det är fråga om skötsel av uppgifter som avses i 5 § 1 mom. 1 punkten.

26 §. Bolagets skyldighet att lämna uppgifter och undantag från tystnadsplikten vid utlämnande av uppgifter. Utskottet föreslår att 1 mom. preciseras med att bolaget på begäran av Finansinspektionen och trots sekretessbestämmelserna ska ge Finansinspektionen de uppgifter som är nödvändiga för den finansiella tillsynsuppgift som avses i 20 och 21 §. Utskottet föreslår också att 2 mom. preciseras så att bolaget och dess dotterbolag trots tystnadsplikten är skyldiga att lämna ut de nödvändiga uppgifter som avses i 2 mom.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2—6 i proposition RP 64/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i RP 64/2025 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 87 § i grundlagen, föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Verksamhetens syfte

Statens specialfinansieringsbolag, nedan *bolaget*, och dess helägda dotterbolag Finlands Exportkredit Ab, nedan *Finlands Exportkredit*, har till syfte att främja export, finländska företags verksamhet, tillväxt och internationalisering samt hållbar ekonomisk tillväxt i Finland. Bolagen sköter sina specialuppgifter genom att finansiera näringsverksamhet i Finland och utomlands, upprätthålla och utveckla ett konkurrenskraftigt exportfinansieringssystem samt genom att i Finland korrigera marknadsbrister inom utbudet av företagsfinansiering.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

2 §

Förvaltning och ledning av bolaget och Finlands Exportkredit

Bolaget ~~och dess dotterbolag~~ hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och ministeriet svarar för ägarstyrningen av bolaget ~~och Finlands Exportkredit~~. Bolagets hela aktiestock ska vara i statens direkta ägo och besittning. Bolaget kan grunda och äga bolag för att fullgöra sina uppgifter.

Bolagets och dess dotterbolags styrelsemedlemmar och ledning ska som helhet ha med tanke på dess uppgifter tillräckliga och mångsidiga kunskaper om och erfarenheter av bolagets affärsverksamhet och de risker som är förenade med verksamheten.

Bolagets styrelsemedlemmar och de som hör till ledningen ska vara tillförlitliga personer som har ett gott anseende. De får inte vara försatta i konkurs eller ha meddelats näringsförbud och deras handlingsbehörighet får inte heller i övrigt ha begränsats. En tillförlitlig person som har ett gott anseende anses inte den vara som

1) under de senaste fem åren före bedömningen har dömts till fängelsestraff eller under de senaste tre åren före bedömningen till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att personen är uppenbart olämplig för uppdraget, eller

2) annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig för uppdraget.

På bolaget tillämpas inte Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn och om ändring av förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 909/2014 och (EU) 2016/1011.

3 §

Risk- och revisionskommitté och kontrollfunktioner

Bolaget ska ha en riskkommitté och en revisionskommitté som består av styrelsemedlemmar eller en kombinerad risk- och revisionskommitté. Medlemmarna i en kommitté ska vara styrelsemedlemmar som har tillräckliga kunskaper om ekonomiförvaltning eller riskhantering med tanke på kommitténs uppgifter. Kommittéerna har till uppgift att övervaka att bolagets ledning följer den riskstrategi som styrelsen beslutat om. Kommittéerna rapporterar till styrelsen.

Riskkommittén **har till** uppgift ~~att~~ biträda styrelsen i ärenden som gäller bolagets riskstrategi och risktagning samt vid övervakningen av riskhanteringssystemens effektivitet.

Revisionskommittén **har till** uppgift ~~att~~ biträda styrelsen i berednings-, uppföljnings- och övervakningsuppgifter som hänför sig till det ekonomiska rapporteringssystemet, den interna övervakningen och internrevision samt revision.

En styrelsemedlem som är medlem i en kommitté får inte delta i den dagliga ledningen av bolaget i fråga om ärenden som hör till kommitténs uppgifter.

Bolaget ska ha en intern kontrollfunktion och behövliga kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner och som övervakar risker samt efterlevnaden av reglering, verksamhetsprinciper och anvisningar för verksamheten. Bolagets riskkontrollfunktion ska se till att bolagets väsentliga risker identifieras, mäts och rapporteras till styrelsen. Kontrollfunktionerna ska ges en tillräcklig administrativ ställning samt tillräckliga befogenheter och resurser för att de ska kunna sköta sina uppgifter på behörigt sätt.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Närmare bestämmelser om ~~de metoder som~~ uppgifterna för kommittéerna och de kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner ~~använder för att fullgöra sina uppgifter~~ får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Exportfinansiering

Med exportfinansiering avses finansiering av export, utrikeshandel eller investeringar i utlandet, medelsanskaffning och finansförvaltning i anslutning till dem samt avtal om riskskydd.

5 §

Bolagets och Finlands Exportkredits uppgifter

För att genomföra syftet med sin verksamhet har bolaget i uppgift att

1) självständigt eller i samarbete med andra finansieringsaktörer bevilja och administrera krediter, garantier, **exportgarantier**, borgen och andra ansvarsförbindelser för näringsverksamhet samt fatta garantibeslut inom ramen för vilka en finansiär eller kreditförsäkrare kan bevilja flera enskilda finansieringar,

2) agera som exportfinansieringsinstitut,

3) delta i Europeiska unionens finansieringsinstrument och samarbeta med aktörer inom den offentliga och privata sektorn, Europeiska unionens institutioner och internationella aktörer.

För att fullgöra sina uppgifter kan bolaget

1) utföra medelsanskaffning och finansförvaltning,

2) köpa, sälja, äga och besitta aktier, bolagsandelar och motsvarande andelar, värdepapper och fast egendom.

3) utföra undersökningar och utredningar som hänför sig till bolagets verksamhet och till företagsfinansiering, bedriva verksamhet för utveckling av och tillhandahållande av tjänster inom företagsfinansiering samt utföra andra specialfinansieringsuppgifter.

Finlands Exportkredit har i uppgift att främja Finlands ekonomiska utveckling genom att vid sidan av bolaget bevilja exportfinansiering. **Finlands Exportkredit beviljar inte exportgarantier.**

Kreditinstitutslagen (610/2014) tillämpas inte på bolaget eller på Finlands Exportkredit, om inte något annat föreskrivs i denna lag. På bolaget eller Finlands Exportkredit ställs inga kapitaltäckningskrav.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

2 kap.

Villkor för och beslutsfattande om finansieringsverksamheten

6 §

Finansieringsfullmakter

Beloppet av bolagets och dess dotterbolags i 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. avsedda förbindelser får uppgå till högst 50 miljarder euro, varav

1) fullmakten för lån, borgen och andra ansvarsförbindelser inom den inhemska finansieringen är högst 10 miljarder euro,

2) fullmakten för exportgarantier är högst 40 miljarder euro, och

3) fullmakten för borgen och andra ansvarsförbindelser inom exportfinansieringen är högst 40 miljarder euro.

Fullmakterna enligt 2 och 3 punkten får dock inte sammanlagt överstiga 40 miljarder euro. Högst 20 miljarder euro av de fullmakter som avses i 1—3 punkten kan utgöras av finansiering som beslutats vid förfaranden enligt 10 och 11 §.

För bolagets medelsanskaffning enligt 5 § 2 mom. 1 punkten får det sammanlagda kapitalet i statens separata borgensförbindelser vara högst 20 miljarder euro, varav kapitalbeloppet av kortfristiga skulder får vara högst 3 miljarder euro. Dessutom får bolaget ha räntor som räknas på kapitalet av skulder som staten ansvar för och, som skydd mot risker, ett behövligt antal till lånen anknutna ränteväxlings- och valutaväxlingsavtal och andra motsvarande skyddsarrangemang.

~~Beslut om den närmare indelningen av maximibeloppen för bolagets och dess dotterbolags förbindelser enligt 1 mom. kan fattas i statsbudgeten.~~

Inom ramen för maximibeloppen enligt 1 mom. kan statsrådet ge bolaget och dess dotterbolag förbindelser om täckning av kredit- och borgensförluster samt om utbetalning av ränte-, borgensprovisions- och verksamhetsstöd och andra motsvarande stöd.

I maximibeloppen för de förbindelser som avses i 1 mom. inräknas de ansvar som hänför sig till bindande anbud och gällande förbindelser på så sätt att överlappningar mellan förbindelserna elimineras. För att beräkna ansvaret omvandlas avtalsvalutan till euro enligt den kurs som Europeiska centralbanken har meddelat för den dag då beslut om finansieringen fattades eller den dag då den i 2 mom. avsedda skulden emitterades.

7 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av finansiering

Bolaget och Finlands Exportkredit kan bevilja finansiering för näringsverksamhet och exportfrämjande i enlighet med det syfte för deras verksamhet som föreskrivs i 1 §. Bolaget ska vid bedömning av förutsättningarna för att bevilja finansiering fästa särskild vikt vid betalningsförmågan hos gäldenären, de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten och verksamhetens utvecklingsmöjligheter. Vid finansieringen ska det finländska intresse som avses i 8 § tas i beaktande. Vid prövning av villkoren för exportgaranti och beviljande av exportgaranti ska utöver det ovan nämnda beaktas de näringspolitiska aspekter och internationella konkurrensfaktorer samt

Betänkande EkUB 23/2025 rd

miljökonsekvenser och andra konsekvenser som hänför sig till det projekt för vilket garanti beviljas, som en del av den samlade bedömningen av projektet.

~~Bolaget ska i sin finansieringsverksamhet iaktta Europeiska unionens regler om statligt stöd.~~ Arbets- och näringsministeriet fattar beslut om avbrytande av utbetalning och återkrav avseende statligt stöd som beviljats av bolaget. Bestämmelser om återkrav av statligt stöd som strider mot Europeiska unionens bestämmelser finns i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

Bolaget och Finlands Exportkredit kan av grundad anledning på affärsmässiga grunder eller riskhanteringsgrunder begränsa de verksamhetsområden eller verksamheter som finansieras. Närmare bestämmelser om de förutsättningar för beviljande av finansiering som anknyter till begränsning av verksamhetsområdena får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Finländskt intresse

Den näringsverksamhet som finansieras ska bedrivas i Finland eller så ska beviljandet av finansiering kunna anses främja den ekonomiska utvecklingen i Finland.

Vid bedömningen av främjandet av den ekonomiska utvecklingen i Finland ska de positiva effekterna av finansieringsarrangemanget på samhällsekonomin, sysselsättningen, den offentliga ekonomin, miljön, den verksamhet som finansieras eller det finländska företags verksamhetsförutsättningar eller andra därmed jämförbara omständigheter beaktas.

Utöver ett enskilt finansieringsarrangemang kan bedömningen också grunda sig på en helhetsbedömning av företags verksamhet eller av finansieringsprojektet.

Arbets- och näringsministeriet ska på begäran av bolaget lämna ett utlåtande om huruvida villkoret enligt 1 mom. uppfylls.

9 §

Grunderna för risktagning samt riskhantering

Bolaget ska i sin risktagning beakta förverkligandet av målet att vara självbärande på lång sikt, bolagets roll som en närings- och industripolitisk aktör, ansvarsstockens riskkoncentrationer, möjligheterna att dela risken med andra finansiella institut eller andra aktörer samt andra motsvarande omständigheter. Bolagets risktagning kan överskrida det fria egna kapitalet och statsgarantifondens medel.

Bolaget ska ha skriftligt dokumenterade, tillräckliga, effektiva och tillförlitliga förvaltnings- och styrningssystem, inklusive riskhanteringssystem, verksamhetsprinciper och förfaranden, med hjälp av vilka det kan övervaka, bedöma och hantera sin finansieringsverksamhet samt rapportera om den.

Arbets- och näringsministeriet fastställer årligen riktlinjer för risktagning i bolagets verksamhet. Bolaget fastställer närmare principer för risktagning och finansiering som iaktas i dess verksamhet, med beaktande av de riktlinjer som fastställts av arbets- och näringsministeriet.

Närmare bestämmelser om grunderna för risktagning, förvaltnings-, styrnings- och riskhanteringssystemen samt verksamhetsprinciperna och förfarandena för risktagning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

10 §

Specialrisktagning

Bolagets styrelse kan fatta beslut om att bevilja finansiering som specialrisktagning när den risk som sammanhänger med finansieringen är så stor att finansiering inte kan beviljas utifrån bolagets normala riskprovning eller om finansieringen skulle beviljas på exceptionella villkor. Beviljande av finansiering som specialrisktagning förutsätter ett beslut av arbets- och näringsministeriet om att de närings- eller industripolitiska villkoren eller andra vägande villkor uppfylls. Ministeriet fattar beslutet på ansökan av bolaget.

Denna paragraf tillämpas inte, om beslut om finansieringen fattas på det sätt som föreskrivs i 11 §.

11 §

Beslut om finansiering som ägarbeslut

Ett ärende som gäller finansieringsbeslut och som hör till den allmänna behörigheten för bolagets styrelse kan i en specialsituation föras till bolagsstämman för avgörande med stöd av 6 kap. 7 § 2 mom. i aktiebolagslagen (624/2006), om finansieringsbeslutet är förenat med omständigheter som är betydande med tanke på bolagets risktäckningskapacitet och statens riskhantering eller om det är förenat med andra särskilt vägande skäl med tanke på staten.

12 §

Skyddsarrangemang

Bolaget och Finlands Exportkredit kan trygga sina ekonomiska intressen genom skyddsarrangemang. Som skyddsarrangemang kan sådana förbindelser som avses i 5 § 1 mom. 1 och 3 punkten och 3 mom. bytas ut mot ansvar som inte hänför sig till sådan finansieringsverksamhet som avses i denna lag.

13 §

Begränsning av förluster

Bolaget och Finlands Exportkredit kan begränsa de ekonomiska förluster som uppkommit eller uppkommer i deras verksamhet genom att sälja fordringar, avstå från fordringar eller köpa föremål för säkerheter eller med andra åtgärder och förfaranden som allmänt används vid förvaltningen av ansvar.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

3 kap.

Ekonomiska verksamhetsprinciper

14 §

Bolagets och Finlands Exportkredits självbärande förmåga

Bolaget och Finlands Exportkredit ska sträva efter att utgifterna för deras verksamhet på lång sikt kan täckas med inkomsterna från verksamheten. De anslag som staten särskilt beviljat för bolagets och Finlands Exportkredits verksamhet räknas som inkomster vid bedömningen av om verksamheten är självbärande.

15 §

Statens ansvar

Staten svarar för bolagets garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser, för avtal som hänför sig till medelsanskaffning och finansförvaltning och för fullgörande av förbindelser enligt avtal om riskskydd som hänför sig till dessa. Statsrådet kan ställa propriëborgen utan motsäkerheter som säkerhet för lån och låneprogram som bolaget upptar. Staten svarar för bolagets förbindelser och för de skulder som bolaget upptar för medelsanskaffning upp till maximibeloppen i 6 §.

Om de medel som fonderats för bolagets och Finlands Exportkredits exportfinansiering eller statsgarantifondens medel inte räcker till för att täcka ansvaren i enlighet med 17 § 2 mom. eller för att säkerställa verksamhetens kontinuitet, ska anslag överföras från statsbudgeten till statsgarantifonden för detta ändamål. Fonden får sina medel ur det anslag som i statsbudgeten anvisas för överföring till fonden.

Om bolaget eller statsgarantifonden inte längre behöver de anslag som överförts från statsbudgeten för att täcka bolagets ansvar och avsättningar eller för att säkerställa verksamhetens kontinuitet, ska bolaget och statsgarantifonden till denna del intäktsföra medlen till statsbudgeten.

~~Statsrådet kan ställa propriëborgen utan motsäkerheter som säkerhet för lån och låneprogram som bolaget upptar.~~

16 §

Statsgarantifondens syfte och förvaltning

Syftet med statsgarantifonden är att täcka bolagets och Finlands Exportkredits förluster som orsakas av exportfinansiering och för vilka deras egna medel inte räcker till. Statsgarantifonden är en fond som står utanför statsbudgeten och som är underställd arbets- och näringsministeriet.

Fonden har en direktion som svarar för fondens beslutsfattande och förvaltning och för att fondens ekonomi och verksamhet ordnas på behörigt sätt. Direktionen har en ordförande, en vice ordförande och högst tre andra medlemmar, som var och en har en personlig suppleant. Arbets- och näringsministeriet utnämner direktionens ordförande, vice ordförande, övriga medlemmar och suppleanter för en mandatperiod som omfattar tre år åt gången. Ordföranden och generalsek-

Betänkande EkUB 23/2025 rd

reteraren är från arbets- och näringsministeriet. Ministeriet kan befria direktionen eller dess ordförande, vice ordförande, övriga medlemmar eller suppleanter från deras uppdrag.

Direktionen har till uppgift att

- 1) besluta om de betalningar av fondens medel som med stöd av 17 § 2 mom. görs till bolaget,
- 2) göra den framställning som avses i 17 § 3 mom.,
- 3) besluta om beviljande av lån som avses i 17 § 4 mom. och om lånevillkoren,
- 4) besluta om betalning av förvaltningsarvode till bolaget enligt 5 mom. i denna paragraf,
- 5) årligen inom sex månader från utgången av kalenderåret lämna arbets- och näringsministeriet en berättelse över sin verksamhet,
- 6) lägga fram förslag till budget för fonden, och
- 7) godkänna och underteckna fondens bokslut.

Fonden har en generalsekreterare som förordnats av arbets- och näringsministeriet och som bereder och föredrar de ärenden som direktionen ska avgöra, verkställer direktionens avgöranden och sköter andra uppgifter som i arbetsordningen anförs till generalsekreteraren.

~~Arbets- och näringsministeriet svarar för beslutsfattandet om fonden, fondens förvaltning och att fondens ekonomi och verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt.~~ Arbets- och näringsministeriet fastställer en arbetsordning för direktionen på framställning av direktionen. Arbets- och näringsministeriet kan ingå avtal med bolaget om uppgifter som hänför sig till administrationen av fonden. Bolaget har rätt att få förvaltningsarvode för uppgifter som hänför sig till administrationen av fonden. Fondens administrativa utgifter betalas ur fondens medel.

Bolaget ska årligen utarbeta en bedömning till direktionen och arbets- och näringsministeriet om huruvida fondens medel är tillräckliga.

Närmare bestämmelser om fondens beslutsfattande och förvaltning samt organiseringen av ekonomin och verksamheten får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

17 §

Statsgarantifondens medel samt fondavgifter och fondlån

Statsgarantifondens medel består av överskott som influtit från den verksamhet som bedrevs av bolagets föregångarorganisationer, avkastning av fondens återkravsfordringar och medel som influtit av återkrav samt medel som överförts från bolaget eller statsbudgeten till fonden.

Förlusterna av exportfinansieringen täcks i första hand med bolagets och Finlands Exportkredits egna medel för exportfinansiering, och om de inte räcker till, med medel ur statsgarantifonden. Om det vid upprättandet av bolagets eller Finlands Exportkredits mellanbokslut eller bokslut framgår att resultatet för exportfinansieringsverksamheten uppvisar förlust för räkenskapsperioden, täcks förlusten i första hand med det fria egna kapitalet för exportfinansiering i bolagets och Finlands Exportkredits balansräkning och i andra hand med medel ur statsgarantifonden. ~~Arbets- och näringsministeriet fattar beslut om betalning av fondens medel till bolaget.~~

Bolagets fria egna kapital kan överföras till statsgarantifonden. Bolagsstämman fattar beslut om betalningar från bolaget till statsgarantifonden på framställning av direktionen ~~arbets- och näringsministeriet.~~

Bolaget kan på ansökan beviljas lån ur statsgarantifonden utan krav på säkerhet. ~~Arbets- och näringsministeriet beslutar om beviljandet av och villkoren för lånet.~~

Betänkande EkUB 23/2025 rd

18 §

Statsgarantifondens bokföring, bokslut och revisorer

På statsgarantifondens bokföring och bokslut tillämpas lagen om statsbudgeten (423/1988). Arbets- och näringsministeriet fastställer fondens budget på framställning av direktionen. Statsrådet fastställer fondens bokslut på framställning av arbets- och näringsministeriet. ~~Arbets- och näringsministeriet godkänner och undertecknar fondens bokslut. Statsrådet fastställer bokslutet efter föredragning från ministeriet.~~

Arbets- och näringsministeriet utser revisorer för fondens konton och förvaltning. En av revisorerna ska vara en av Centralhandelskammaren godkänd revisor eller en revisor inom den offentliga förvaltningen och ekonomin.

4 kap.

Finansiell tillsyn

19 §

Finansiell tillsyn

Finansinspektionen utövar finansiell tillsyn över bolaget. Metoderna för finansiell tillsyn är tillsynsmyndighetens bedömning och tillsyn över beräkningen av uppföljningsnyckeltal.

Finansinspektionen utövar inte tillsyn över statens näringspolitiska riktlinjer för risktagning. Arbets- och näringsministeriet beaktar slutsatserna i tillsynsmyndighetens bedömning som lämnats in av Finansinspektionen vid planeringen och verkställandet av näringspolitiken och vid styrningen av bolaget.

Den finansiella tillsynen gäller bolagets dotterbolag endast i fråga om 20 § 2 mom. och 21 § och dotterbolagens förvaltning endast i fråga om 2 § 2 och 3 mom.

Finansinspektionen beaktar i sin bedömning de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som tillämpas på den finansiella tillsynen över bolaget. ~~Närmare bestämmelser om de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som ska användas~~ tillämpas vid den finansiella tillsynen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Tillsynsmyndighetens bedömning som görs av Finansinspektionen

Finansinspektionen ska upprätta och till bolaget, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet lämna tillsynsmyndighetens bedömning av ~~om bolaget har hur bolagets verksamhet uppfyller målen för~~ förvaltnings-, styrnings och riskhanteringssystemen enligt 9 § 2 mom. och av om bolagets ledning och kontrollfunktioner är förenliga med 2 § 2 och 3 mom. och 3 §.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

När Finansinspektionen bedömer riskhanteringen ska Finansinspektionen beakta kreditrisken, ränterisken, den operativa risken och eventuella andra riskfaktorer samt bolagets likviditet och situationen för kapitalet.

När det gäller omfattningen av och intervallet för bedömningen ska Finansinspektionen beakta koncernverksamhetens art, omfattning och komplexitet, koncernens ansvarsställning och dess utveckling samt koncernens betydelse för finansmarknaden. Finansinspektionen ska beakta skillnaderna när det gäller koncernens verksamhet jämfört med kreditinstitut och tillsynspraxis för dessa.

Finansinspektionen får vid behov utföra stresstester som stöd för utarbetandet av bedömningen.

Finansinspektionen har rätt att för utarbetandet av bedömningen få de uppgifter som behövs av bolaget, begära tilläggsuppgifter och inbjuda till samråd.

~~Närmare bestämmelser om de mål som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.~~

21 §

Rapportering av avvikelser i uppföljningsnyckeltal och tillsyn över beräkningen av dem

Bolaget ska på koncernnivå följa riskställningen och ansvarsstockens koncentrationsrisker med hjälp av uppföljningsnyckeltal. Bolaget ska underrätta arbets- och näringsministeriet och finansministeriet om bolaget upptäcker avvikelser i uppföljningsnyckeltalen jämfört med arbets- och näringsministeriets riktlinjer för risktagningen. Bolaget gör en framställning till arbets- och näringsministeriet om åtgärder och också informera Finansinspektionen om saken.

Finansinspektionen utövar tillsyn över beräkningen av uppföljningsnyckeltalen utifrån bolagets rapportering. Finansinspektionen fastställer inte gränsvärden för uppföljningsnyckeltalen.

Efter mottagandet av den framställning som avses i 1 mom. ska arbets- och näringsministeriet fatta beslut i ärendet och meddela beslutet för kännedom till bolaget, Finansinspektionen och finansministeriet.

Närmare bestämmelser om de uppföljningsnyckeltal som ska användas ~~vid tillsynen~~ för att följa riskställningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 §

Offentlig varning

Finansinspektionen ska meddela bolaget en offentlig varning om bolaget uppsåtligt eller av oaktsamhet handlar i strid med bestämmelserna i 26 § 1 mom. i denna lag och bolaget inte utan dröjsmål korrigerar sitt felaktiga förfarande.

Bestämmelser om sökande av ändring i Finansinspektionens beslut om offentlig varning finns i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

Betänkande EkUB 23/2025 rd

5 kap.

Särskilda bestämmelser

23 §

~~Tjänsteansvar och behörighetsvillkor~~ Allmänna förvaltningslagar och tjänsteansvar

I de uppgifter som avses i 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. ska de allmänna förvaltningslagarna iakttas.

På bolagets och Finlands Exportkredits anställda och på medlemmarna i deras organ tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter de uppgifter som avses i 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Bolagets och Finlands Exportkredits anställda och medlemmarna i deras organ ska ha sådan sakkunskap, utbildning eller annan kompetens som en framgångsrik skötsel av de ~~offentliga förvaltnings~~uppgifter som avses i 5 § 1 och 3 mom. i denna lag förutsätter.

24 §

Kundkontroll

Bolaget och Finlands Exportkredit ska ha kännedom om sina kunder och identifiera kundens verkliga förmånstagare och de personer som handlar för kundens räkning samt vid behov verifiera deras identitet. De riskhanteringssystem som avses i 9 § 2 mom. kan användas för att fullgöra skyldigheterna enligt ~~detta moment~~ denna paragraf. Dessutom ska bolaget och Finlands Exportkredit i sin verksamhet beakta vad som föreskrivs i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).

25 §

Offentlighet och tystnadsplikt

På bolagets och Finlands Exportkredits verksamhet tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan *offentlighetslagen*, när de utför uppgifter som avses i 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom. i denna lag.

Utöver vad som i offentlighetslagen föreskrivs om grunderna för sekretess är den som i egenkap av medlem eller suppleant i ett organ i bolaget eller dess dotterbolag eller som anställd hos dessa eller vid utförande av någon uppgift på uppdrag av dem har fått kännedom om den ekonomiska situationen hos någon kund vid bolaget eller dess dotterbolag eller hos någon annan person med anknytning till bolagets verksamhet eller om någons personliga förhållanden eller om en företagshemlighet skyldig att hemlighålla saken, om inte den i vars intresse tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att saken röjs.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

26 §

Bolagets skyldighet att lämna uppgifter och undantag från tystnadsplikten vid utlämnande av uppgifter

Bolaget ska **trots sekretessbestämmelserna** på begäran ge Finansinspektionen de uppgifter som är nödvändiga för den uppgift inom finansiell tillsyn som avses i 20 och 21 §.

Bolaget och dess dotterbolag har trots tystnadsplikten ~~ä~~**skyldighet** att lämna nödvändiga uppgifter

- 1) till varandra för finansieringsverksamhet eller riskhantering,
- 2) till arbets- och näringsministeriet och finansministeriet på begäran av dem för styrning av och tillsyn över bolagets verksamhet och för avbrytande av utbetalning och återkrav avseende statligt stöd,
- 3) till Finansinspektionen för genomförande av finansiell tillsyn.

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter för genomförande av företagstjänster finns i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017).

27 §

Behandling av personuppgifter för att förhindra missbruk

Vid behandling av personuppgifter för att förhindra missbruk iakttas 15 kap. 18 a § i kreditinstitutslagen.

28 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 4 kap. träder dock i kraft först 24 månader efter ikraftträdandet av denna lag.

Genom denna lag upphävs

- 1) lagen om arrangemang i anslutning till grundandet av statens specialfinansieringsbolag (442/1998),
- 2) lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998),
- 3) lagen om statsgarantifonden (444/1998),
- 4) lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet (445/1998),
- 5) lagen om statliga exportgarantier (422/2001),
- 6) lagen om statliga fartygsgarantier (573/1972),
- 7) lagen om statsgarantier för tryggande av basråvaruförsörjningen (651/1985),
- 8) lagen om statsgarantier för miljövårds- och energiinvesteringar (609/1973),
- 9) lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning (1543/2011),
- 10) lagen om bolaget Finlands Exportkredit Ab (1136/1996).

Krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser som gäller vid ikraftträdandet av denna lag förblir i kraft i enlighet med sina ursprungliga villkor vid ikraftträdandet. Också de an-

Betänkande EkUB 23/2025 rd

svar som hänför sig till dessa förbindelser ska beaktas i finansieringsfullmakterna enligt 6 § 1 mom. Beräkningen av ansvar ska bringas i överensstämmelse med denna lag inom ett år från lagens ikraftträdande.

På sådana investeringar som avses i 3 § 3 punkten underpunkt c i lagen om statliga exportgarantier tillämpas efter denna lags ikraftträdande vad som i denna lag föreskrivs om exportfinansiering.

På ränteutjämningsavtal och ränteutjämningsbeslut som har trätt i kraft före ikraftträdandet av denna lag tillämpas bestämmelserna i lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den sådana de lyder vid ikraftträdandet av denna lag, tills förbindelsen har upphört eller de rättigheter och skyldigheter som grundar sig på ränteutjämnningen har överförs till bolagets ansvar.

På den finansiella tillsynen över bolaget tillämpas bestämmelserna i 6 § 4 mom. i lagen om statens specialfinansieringsbolag tills 4 kap. i denna lag träder i kraft.

Den statsgarantifond som står utanför statsbudgeten och som avses i den lag om statsgarantifonden som upphävs fortsätter sin verksamhet enligt denna lag.

2.

Lag

om ändring av 20 § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 20 § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 1480/2016, som följer:

20 §

Samfund som är befriade från inkomstskatt

Fria från skatt på inkomst är

1) Finlands Bank, Rundradion Ab, Nordiska Investeringsbanken, Nordiska utvecklingsfonden, Nordiska miljöfinansieringsbolaget, Finnvera Abp, Finlands Exportkredit Ab, Fonden för industriellt samarbete Ab, Jubileumsfonden för Finlands självständighet, stabilitetsfonden och den i kreditinstitutslagen (610/2014) avsedda gamla insättningsgarantifonden,

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 4 § 6 mom., sådant det lyder i lag 556/2024,
som följer:

4 §

Tillsynsobjekt

Finansinspektionen utövar tillsyn över statens pensionsfonds och Statens kärnavfallshanteringsfonds placeringsverksamhet och över efterlevnaden av bestämmelserna om insiderregister och insideranmälan samt tillsyn över kyrkans pensionsfond. Bestämmelser om tillsynsuppgifterna finns dessutom i lagen om statens pensionsfond (1297/2006), kärnenergilagen (990/1987) och kyrkolagen (652/2023). Finansinspektionen utövar tillsyn över Finnvera Abp i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 och 4 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter (1209/2023) 4 § 1 mom. 5 punkten och

Betänkande EkUB 23/2025 rd

fogas till 1 § 1 punkten en ny underpunkt i och till 4 § 1 mom. en ny 6 punkt som följer:

1 §

Avgiftsskyldiga

Skyldiga att betala tillsynsavgift till Finansinspektionen är

1) följande aktörer inom kreditinstitutssektorn:

i) det bolag som avses i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/),

4 §

Avgifter som tas ut hos aktörer inom kreditinstitutssektorn

De avgifter som tas ut hos de aktörer inom kreditinstitutssektorn som betalar proportionell avgift och grundavgift bestäms enligt följande:

5) i fråga om filialer till tredjeländers kreditinstitut är grundavgiften 3 790 euro och den proportionella avgiften 0,002781 procent av omslutningen av den kalkylmässiga balansräkningen för filialen till tredjelandets kreditinstitut,

6) i fråga om statens specialfinansieringsbolag som avses i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den är grundavgiften 7 580 euro och den proportionella avgiften 0,002781 procent av balansomslutningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) 1 kap. 2 § 1 mom. 26 punkten, sådan den lyder i lag 573/2019, och
fogas till 1 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1089/2017, 244/2018, 413/2018, 573/2019, 236/2021, 376/2021, 207/2022, 187/2023, 444/2023, 414/2024 och 84/2025, en ny 27 punkt som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

26) dem som affärs- eller yrkesmässigt säljer eller förmedlar konstverk via en frihamn eller förvarar konstverk, till den del de betalar eller får en betalning eller flera med varandra sammanhängande betalningar som sammanlagt uppgår till minst 10 000 euro,

27) det bolag och de dotterbolag som avses i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1132/2018, som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Om inte något annat föreskrivs i lag tillämpas på kundinformationssystemet för företagstjänster och på offentligheten för de uppgifter som registrerats i systemet lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och 25 och 26 § i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/). Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, och i dataskyddslagen (1050/2018).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Helsingfors 4.12.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Vilhelm Junnila saf
vice ordförande Pauli Aalto-Setälä saml
medlem Kaisa Garedeu saf
medlem Lotta Hamari sd
medlem Antti Kangas saf
medlem Hilikka Kemppi cent
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Merja Rasinkangas saf
medlem Oras Tynkkynen gröna
medlem Heikki Vestman saml
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Aleks Jäntti saml (delvis)
ersättare Juha Mäenpää saf.

Sekreterare var

utskottsråd Johanna Rihto-Kekkonen.

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Reservation 1

Reservation 1

Motivering

Centern beklagar att regeringen under ledning av Samlingspartiet och Sannfinländarna nu samtidigt tonar ned både Finnveras särskilda fokus på små och medelstora företag och dess regionalpolitiska uppdrag.

Ekonomiutskottet lyfter i betänkandet fram att små och medelstora företag inte nämns särskilt i bestämmelsen om syftet med Finnveras verksamhet.

Centern anser dock att det inte räcker att utskottet konstaterar att det i propositionsmotiven betonas att små och medelstora företag, mikroföretag och tillväxtorienterade företag har en central betydelse för Finlands ekonomiska tillväxt och att dessa aktörer står i centrum för Finnveras finansieringsverksamhet. Inte heller räcker det med att finansieringen av små och medelstora företag och tillväxtföretag beaktas noggrant i bolagets strategi och ägarstyrning. Dessa är lättare att ändra än lagstiftningen.

Som ekonomiutskottet skriver i sitt betänkande med hänvisning till sakkunnigyttranden har tillgången till finansiering särskilt för små och medelstora företag och mikroföretag försvårats under de senaste åren. Med tanke på samhällsekonomin är det dessutom ytterst viktigt att tillgången till finansiering kan tryggas för tillväxtföretag som i betydande grad möjliggör ekonomisk tillväxt i Finland.

Utskottet noterar följaktligen att Finnveras verksamhet även i fortsättningen starkt bör riktas till små och medelstora företag och tillväxtföretag. De fortsatta tjänsterna för mikroföretag, små och medelstora företag och tillväxtföretag och utvecklingen av dem bör säkerställas bland annat genom heltäckande konsekvensbedömningar, systematisk uppföljning av verksamheten och genom ägarstyrning av bolaget, skriver utskottet. Centern vill säkerställa detta genom att den tidigare särskilda betoningen på finansieringen av små och medelstora företag bibehålls i lagen och att mikroföretag och tillväxtföretag dessutom nämns särskilt i lagen.

Om Samlingspartiets och Sannfinländarnas regering och regeringspartiernas riksdagsledamöter verkligen anser att Finnveras verksamhet i hög grad bör fokuseras på små och medelstora företag, varför måste den uttryckliga skrivningen om detta strykas i lagen om syftet med Finnveras verksamhet?

Regeringen Orpo har hittills konsekvent åsidosatt mikroföretagens samt små och medelstora företags behov i sin verksamhet. Det finns många exempel på detta:

- Små och medelstora företag har genom en nationell lösning kallt uteslutits från investeringsskattegottgörelsen genom ett högt tröskelvärde för investeringar.
- Lättnadsområdet för mervärdesskatten slopades utan betydande kompensation i den nedre gränsen för momsskyldigheten.
- Den stora nedskärningen i hushållsavdraget drabbar särskilt små och medelstora företag som sysselsätter människor. Likaså många momshöjningar.

Betänkande EkUB 23/2025 rd Reservation 1

- Nyttan av den planerade allmänna sänkningen av samfundsskatten riktas i hög grad till etablerade gamla börsbolag och deras ägare i form av större vinstutdelningar.
- Vid sidan av sänkningen av samfundsskatten kommer regeringen inte att genomföra någon höjning av företagaravdraget till hjälp för yrkesutövarna.

Med beaktande av regeringspartiernas tidigare politik som riktar sig mot mikroföretag och små och medelstora företag verkar det uppenbart att regeringens faktiska mål är att stegvis rikta en större del av Finnveras finansieringskapacitet till storföretag. Annars skulle regeringen inte ha något behov av att göra en ändring i Finnveras syfte för att eliminera små och medelstora företags särskilda roll.

Utskottet noterar också teoretiskt sett att de regionalpolitiska målen inte längre nämns särskilt i paragrafen om syftet med bolagets verksamhet. Inte heller med anledning av detta har regeringspartiernas riksdagsledamöter vidtagit några konkreta åtgärder.

Utskottet upprepar vad som sägs i propositionsmotiven om att kärnan i bolagets verksamhet enligt den föreslagna regleringen är näringspolitiken, vars genomförande betonar varje regions starka sidor och möjligheter, som bolaget fortfarande medfinansierar. På så sätt förverkligas också de region- och kommunpolitiska målen i bolagets verksamhet. Dessutom har företagen ofta svårt att få finansiering för sina investeringar på marknaden just på grund av sitt läge. Utskottet konstaterar att Finnveras näringspolitiska uppgift som komplement till marknadsmisslyckanden är ytterst central i dessa situationer.

Eftersom regeringen inte har lagt fram sakliga och vägande argument för att uppnåendet av de regionalpolitiska målen bör slopas från syftet med Finnveras verksamhet, bör en sådan ändring inte göras. Till skillnad från regeringen vill Centern utveckla hela Finland och alla dess regioner och inte koncentrera verksamheten till endast en liten del av landet. Därför finns det skäl att i likhet med den tidigare lagstiftningen inkludera en regionalpolitisk uppgift också i fortsättningen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 2—6 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner lagförslag 1 med ändringar. (Reservationens ändringsförslag)

(Reservationens ändringsförslag)

1. Lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

Betänkande EkUB 23/2025 rd
Reservation 1

1 §

Verksamhetens syfte

Statens specialfinansieringsbolag, nedan *bolaget*, och dess helägda dotterbolag Finlands Exportkredit Ab, nedan *Finlands Exportkredit*, har till syfte att främja export, särskilt finländska små och medelstora företags, mikroföretags och tillväxtföretags verksamhet, tillväxt och internationalisering samt hållbar ekonomisk tillväxt i Finland. Bolagen ska i sin verksamhet främja uppnåendet av statens regionalpolitiska mål. Bolagen sköter sina specialuppgifter genom att finansiera näringsverksamhet i Finland och utomlands, upprätthålla och utveckla ett konkurrenskraftigt exportfinansieringssystem samt genom att i Finland korrigera marknadsbrister inom utbudet av företagsfinansiering.

— — — — —

Helsingfors 4.12.2025

Timo Mehtälä cent
Hilkka Kemppi cent

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Reservation 2

Reservation 2

Motivering

I propositionen (RP 64/2025 rd) föreslår regeringen att det stiftas en ny lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den. I lagen föreskrivs det om statens specialfinansieringsbolags Finnvera Abp:s mål, uppgifter, struktur samt i huvuddrag om de finansieringsramar som bolaget har till sitt förfogande. Avsikten är att Finnverakoncernens ställning ska ändras så att riksdagens kontroll över bolaget försvagas i och med att kontrollen överförs från riksdagens lagstiftningsbehörighet och budgetmakt till statens ägarstyrning. Samtidigt ökas statens, det vill säga skattebetalarnas, ansvar för riskerna. Statens lagfästa direkta ansvar för bolagets förbindelser ökar.

Finnvera-koncernens ekonomiska ansvar är enormt. I propositionen föreslås att Finnveras finansieringsfullmakter ska uppgå till 50 miljarder euro och att ansvaren för medelsanskaffning dessutom ska uppgå till 20 miljarder. Om riskerna realiserar kan de negativa konsekvenserna för de offentliga finanserna bli mycket dramatiska. Konsekvenserna skulle då direkt drabba bland annat budgetekonomin och Finlands kreditvärdighet.

Målet att förtydliga lagstiftningen har misslyckats

Bestämmelser om Finnveras och Finlands Exportkredits verksamhet finns för närvarande i tio olika lagar och nio förordningar. De viktigaste lagarna har ändrats flera gånger sedan de stiftades. Den helhet som styr verksamheten har blivit splittrad. Syftet med totalreformen har varit att göra regleringen tydligare och samla den i en enda lag utan att verksamhetens grundläggande principer ändras betydligt. Dessa mål är helt klart värda att stödja. Utifrån grundlagsutskottets utlåtande om propositionen (GrUU 47/2025 rd) och dess konstitutionella anmärkningar måste det dock konstateras att beredningen av totalreformen inte har lyckats med sina mål. För att rätta till bristerna i propositionen hade det tydligaste varit att bereda den helt och hållet på nytt för att uppnå de nämnda målen.

Ett centralt mål med propositionen borde ha varit att trygga riksdagens budgetmakt på det sätt som 82 § i grundlagen förutsätter, för att hålla de risker som ingår i de enorma finansieringsfullmakterna under demokratisk kontroll och tillsyn. Nu leder reformen av lagstiftningen till att riksdagens budgetmakt inskränks, samtidigt som finansieringsriskerna ökar, fullmakterna för högriskfinansiering höjs mycket betydligt och riskerna bärs mer direkt av statsbudgeten än tidigare.

Regeringens proposition är som helhet oklar och splittrad och uppfyller inte på ett tillfredsställande sätt grundlagens krav. Den centrala frågan för den konstitutionella bedömningen, det vill säga förslagens förhållande till riksdagens budgetmakt, behandlas i propositionen endast ytligt och allmänt. Propositionen innehåller inte alls någon granskning av den föreslagna regleringen med avseende på 82 § i grundlagen, som gäller statens upplåning och statsborgen.

Betänkande EkUB 23/2025 rd Reservation 2

Från kontroll på lagnivå till ägarstyrning

Statens revisionsverk konstaterar i sitt yttrande till ekonomiutskottet att många av de ändringar som ingår i totalreformen är av sådan natur att de avvecklar kontrollen och därmed kan öka statens risker. Hittills har arbets- och näringsministeriets samtycke krävts för åtgärder för att begränsa förlust när förlustens belopp överstiger 3,3 miljoner euro. I fortsättningen skulle fullmakten inte begränsas detaljerat per åtagande eller användningsändamål. I propositionen föreslås det också att begränsningarna av verksamhetsområdena frångås på lagnivå och att frågan ska avgöras av ägarstyrningen och bolaget. Statens lagstadgade ansvar skulle utvidgas också till bolagets skulder och andra avtal som gäller finansförvaltning och riskskydd. Som revisionsverket betonar minskar och försvagas de lagstadgade kontrollerna som gäller Finnvera-koncernen betydligt i reformen. Bolagets finansieringsverksamhet kan ha mycket betydande konsekvenser för de offentliga finanserna om bolagets finansiella risker realiseras i större omfattning än väntat. De kan åtminstone i teorin leda till ett betydande behov av kapitalisering av bolaget med anslag som tas in i statens budget.

Riksdagens budgetmakt måste säkerställas

Enligt 3 § 1 mom. i grundlagen utövas den lagstiftande makten av riksdagen, som också fattar beslut om statsfinanserna, det vill säga utövar budgetmakt. Enligt 82 § i grundlagen ska statens upplåning vara grundad på riksdagens samtycke, av vilket framgår de nya lånens eller statsskuldens maximibelopp. Statsborgen och statsgaranti får beviljas med riksdagens samtycke. I 87 § i grundlagen finns bestämmelser om fonder utanför statsbudgeten. Genom lag kan bestämmas att en statlig fond ska lämnas utanför statsbudgeten, om skötseln av någon bestående statlig uppgift nödvändigtvis kräver det. Det sammanlagda beloppet av förbindelserna är mycket betydande och enligt propositionen skulle viktiga beslut om deras fördelning kunna fattas enbart på ministeriets och bolagets nivå. Enligt 6 § 1 mom. i lagförslag 1 får ett statligt specialfinansieringsbolags förbindelser uppgå till högst 50 miljarder euro, och beloppet av skulder som bolaget upptagit för medelsanskaffning och som staten svarar för uppgå till högst 20 miljarder euro. Enligt 2 mom. i samma paragraf kan beslut om den närmare indelningen av maximibeloppen för bolagets och dess dotterbolags förbindelser fattas i statsbudgeten.

Det totala beloppet av förbindelserna är betydligt högre än till exempel förbindelserna i anslutning till EU:s finansieringsinstrument, vars inverkan på riksdagens budgetmakt och statens möjligheter att klara av sina övriga förbindelser har bedömts av grundlagsutskottet i flera utlåtanden. De föreslagna finansieringsfullmakterna är också till sin storlek mycket stora i förhållande till statens budget. I budgetpropositionen för 2026 är totalbeloppet 90,3 miljarder euro. Redan en delvis realisering av ansvarsförbindelserna kan medföra betydande tilläggsutgifter för staten.

Ekonomiutskottet föreslår i sitt betänkande att 6 § ändras så att den totala fullmakten på 50 miljarder euro i 1 och 2 mom. specificeras så att fullmakten för inhemsk finansiering är 10 miljarder euro och fullmakten för exportgarantier och annan exportfinansiering är 40 miljarder euro. Av dessa kan högst 20 miljarder vara fullmakt för specialrisktagning med hög risk.

Ansvar och risker som hänför sig till lån, borgen och garanti skiljer sig från varandra, vilket är orsaken till att de också har skilts åt i grundlagen. I konstitutionellt hänseende är det inte tillräckligt

Betänkande EkUB 23/2025 rd

Reservation 2

att det samtycke som grundlagen förutsätter och som skyddar riksdagens budgetmakt uttrycks i lagen som en ospecificerad totalsumma av olika typer av förbindelser. Fullmakten ska ges separat för upplåning, borgen och garantier.

Den föreslagna regleringsmetoden innebär att riksdagens finans- och budgetmakt utövas på ett klart mer summariskt sätt än i nuläget. Förslaget väcker frågan om hur riksdagens ställning och möjlighet att delta i beslut om ansvarsförbindelser ska tryggas, det vill säga hur riksdagens ställning och deltagande kan tryggas i tillräcklig utsträckning i alla situationer när beslut fattas om statsfinanserna. Till de centrala principer som grundlagens bestämmelser om statsfinanserna uttrycker hör att bindning av statens utgifter på ett sätt som begränsar riksdagens prövningsrätt vid behandlingen av den årliga budgeten förutsätter riksdagens förhandsgivna samtycke. Riksdagens samtycke kan ges i form av en bemyndigande lag eller ett budgetbeslut. Reglering på lagnivå tryggar riksdagens budgetmakt säkrast och den är utgångspunkten i den gällande lagstiftningen om Finnvera.

Grundlagsutskottet utlåtande (GrUU 47/2025 rd) om propositionen uttrycker det på följande sätt. ”6 § 2 mom. i lagförslag 1 bör ändras antingen så att det ges betydligt närmare bestämmelser om fullmakten eller att det i statsbudgeten årligen fattas beslut om det totala beloppet av finansieringsfullmakten inom ramen för den övre gränsen enligt 6 § 1 mom. Som en del av beslutet fattas beslut om indelningen av fullmakten för olika ändamål med beaktande av de risker som anknyter till respektive ändamål.”

Den precisering som i ekonomiutskottets betänkande nu föreslås i 6 § motsvarar inte den noggrannhet som förutsätts i den gällande lagstiftningen och är i förhållande till propositionen inte heller annars de ”betydligt närmare bestämmelser” som grundlagsutskottet förutsätter. **Därför är det i enlighet med grundlagsutskottets utlåtande nödvändigt att utöver det som föreslås i 6 § 1 och 2 mom. till 6 § 2 mom. foga följande krav som säkerställer riksdagens budgetmakt: ”Beslut om den närmare indelningen av maximibeloppen för bolagets och dess dotterbolags förbindelser enligt 1 mom. ska fattas i statsbudgeten.”** Förslaget ingår i ändringsförslagen till reservationen.

Höjningen av fullmakten för särskild riskexponering med åtta miljarder måste motiveras

Den 1 juni trädde en ändring av exportgarantilagen (422/2001) i kraft. Genom ändringen höjdes fullmakten för statens specialfinansieringsverksamhets mest riskfyllda finansiering, det vill säga den så kallade fullmakten för specialrisktagning, från 8 miljarder euro till 12 miljarder euro. Huvuddelen av specialrisktagning gäller ansvar inom fartygs- och varvsindustrin. I proposition RP 23/2025 rd konstaterades det att ansvarsbeloppet för specialrisktagningen var 3,7 miljarder euro när propositionen lämnades i februari 2025. Av fullmakten på åtta miljarder euro hade alltså 4,3 miljarder inte använts. Som motivering för höjningen av fullmakten angavs särskilt behovet i anknytning till framtida kryssningsfartygsaffärer. Nu föreslås det i statsbudgeten för 2026 att fullmakten för specialrisktagning höjs ytterligare från 12 till 20 miljarder euro. Det är inte känt hur mycket av den nuvarande fullmakten på 12 miljarder euro som inte har använts, men det står klart att hela fullmakten inte kan ha utnyttjats. Det har gått bara ungefär ett halvår sedan fullmakten senast höjdes. Höjningen av fullmakten med åtta miljarder euro motiveras varken i budgetpropositionen för 2026 eller i denna proposition (RP 64/2025 rd). Det är inte motiverat att riksdagen i

Betänkande EkUB 23/2025 rd
Reservation 2

budgeten eller genom en lagändring beviljar en ny fullmakt på åtta miljarder utan adekvata motiveringar. **Därför bör fullmakten för specialrisktagning enligt 10 och 11 § i lagförslag 1 kvarstå på nuvarande nivå. Bestämmelser om detta bör ingå i 6 § 1 mom. på det sätt som föreslås i reservationens ändringsförslag.**

Definitionen av finländskt intresse måste preciseras för att förhindra utnyttjandet av billig utländsk arbetskraft.

I den offentliga exportgaranti- och exportfinansieringsverksamheten bör man beakta hur exporthandeln är till nytta för Finlands samhällsekonomi, det vill säga hur det så kallade finländska intresset tillgodoses. Att det finländska intresset tillgodoses är en förutsättning för att finansieringen ska kunna genomföras. I sin exportfinansieringsverksamhet bör Finnvera utöver de lagar som reglerar den iaktta OECD:s avtal och villkor. Utöver det internationella exportkreditavtalet regleras exportfinansieringen också bland annat av OECD:s anvisningar om samhällsansvar.

Finnveras exportkreditgarantier, exportgarantier och särborgen uppgick i slutet av juni 2025 till 22,2 miljarder euro. Exponeringarna gällande fartygs- och varvsindustrin stod för 51 procent av detta. Fartygs- och varvssektorns sysselsättande effekt är mycket betydande. I underleverantörsnätverken finns upp till 1 200 företag som sysselsätter tiotusentals arbetstagare. Till exempel vid Åbovarvet arbetar tusentals arbetstagare dagligen, och merparten av dem är anställda hos underleverantörer.

Finländska varv, liksom också annan industri, byggsektor och tjänster, har i årtal systematiskt utnyttjat billig utländsk arbetskraft. I underleverantörsnätverken inom den fartygs- och varvssektor som finansieras av Finnvera avslöjas fortlöpande allvarliga fall av utnyttjande av utländsk låglönearbetskraft. Fallen har kopplingar till organiserad brottslighet. Fenomenet är varken nytt eller marginellt, utan har pågått länge och är omfattande. På grund av bristande tillsyn avslöjas endast toppen av isberget när det gäller utnyttjande – överträdelser av lagar och kollektivavtal.

Den näringsverksamhet som finansieras måste vara samhällsansvarig. Som motprestation för finansieringen ska det finska intresset uppfyllas, och detta bör innefatta en absolut skyldighet att förhindra dumpning av anställningsvillkor och missbruk. Företag som omfattas av finansieringen måste följa gällande kollektivavtal, säkerställa arbetarskydd och iaktta arbetslagstiftningen. För att säkerställa uppfyllandet av det finska intresset och som motprestation för Finnveras finansiering måste det krävas att beställaransvaret uppfylls utan undantag och att missbruk, olagligheter och låglönearbete elimineras i underleverantörsnätverken.

Det omfattande och sedan årtionden pågående utnyttjandet av utländsk låglönearbetskraft inom fartygs- och varvsindustrin måste förhindras. **Därför bör det till 8 § 2 mom. i lagförslag 1, i enlighet med reservationens ändringsförslag, fogas en skyldighet att säkerställa att finländska anställningsvillkor iakttas inom den näringsverksamhet som finansieras, inklusive inom underleverantörsnätverket.**

I 8 § i lagförslaget föreskrivs det enligt propositionsmotiven att kravet på finländska intressen som villkor för beviljande av finansiering på en vagare och mer allmän nivå än för närvarande. Det kan inte accepteras. Ändringen försvagar regleringens exakthet och styrande verkan. Defini-

Betänkande EkUB 23/2025 rd
Reservation 2

tionen av det finländska intresset bör tvärtom preciseras så att ansvar på tiotals miljarder gagnar Finlands nationalekonomi, de offentliga finanserna och det finländska samhället och så att det finska intresset uppfylls.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 2—6 enligt betänkandet,

att riksdagen godkänner lagförslag 1 enligt betänkandet, men 6 och 8 § med ändringar (Reservationens ändringsförslag) och

att riksdagen godkänner tre uttalanden. (Reservationens förslag till uttalanden)

Reservationens ändringsförslag

1. Lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

6 §

Finansieringsfullmakter

(1 mom. som i EkUB)

Fullmakterna enligt 1 mom. 2 och 3 punkten får dock inte sammanlagt överstiga 40 miljarder euro. Högst 2012 miljarder euro av de fullmakter som avses i 1 mom. 1—3 punkten kan utgöras av finansiering som beslutats vid förfaranden enligt 10 och 11 §.

För bolagets medelsanskaffning enligt 5 § 2 mom. 1 punkten får det sammanlagda kapitalet i statens separata borgensförbindelser vara högst 20 miljarder euro, varav kapitalbeloppet av kortfristiga skulder får vara högst 3 miljarder euro. Dessutom får bolaget ha räntor som räknas på kapitalet av skulder som staten har ansvar för och, som skydd mot risker, ett behövligt antal till lånen anknutna ränteväxlings- och valutaväxlingsavtal och andra motsvarande skyddsarrangemang. Beslut om den närmare indelningen av maximibeloppen för bolagets och dess dotterbolags förbindelser enligt 1 mom. ska fattas i statsbudgeten.

(4—5 mom. som i EkUB)

8 §

Finländskt intresse

(1 mom. som i EkUB)

Vid bedömningen av främjandet av den ekonomiska utvecklingen i Finland ska de positiva effekterna av finansieringsarrangemanget på samhällsekonomin, sysselsättningen, den offentliga

Betänkande EkUB 23/2025 rd
Reservation

ekonomin, miljön, den verksamhet som finansieras eller det finländska företags verksamhetsförutsättningar eller andra därmed jämförbara omständigheter beaktas. Dessutom ska den finansierade näringsverksamheten inklusive underleverantörer bedömas med avseende på anställningsvillkor, arbetsförhållanden och övrigt samhällsansvar.

(3—4 mom. som i EkUB)

— — — — —

Reservationens förslag till uttalanden

- 1. Riksdagen förutsätter att statsrådet lämnar en proposition till riksdagen med förslag till revidering av lagstiftningen om statens specialfinansieringsverksamhet så att riksdagens grundlagsfästa rätt att besluta om statens medel stärks.*
- 2. Riksdagen förutsätter att statsrådet utan dröjsmål vidtar åtgärder för att förbättra insynen i de fullmakter som är förknippade med den högsta risken, det vill säga den så kallade specialrisktagningen, och i de realiserade förbindelserna, och att statsrådet motiverar höjningen av fullmakten med åtta miljarder euro inför riksdagen.*
- 3. Riksdagen förutsätter att statsrådet utan dröjsmål vidtar åtgärder för att säkerställa att bolag som omfattas av statlig specialfinansiering — inom varvsindustrin och andra branscher — följer lagar och kollektivavtal i sina underleverantörskedjor.*

Helsingfors 4.12.2025

Johannes Yrttiaho vänst